

Vsem sodelavcem,
ročnikom
bralcem
velikem
zniku -
EPUBLIKE
naše iskrene
čestitke!
Uredništvo, uprava
in tiskarna
»Slovenskega
Jadrana«

DEVETINDVAJSETI NOVEMBER

FRANCE BEVK

V našem državnem grbu je vpisan datum: 29. XI. 1943. Na ta dan so bili na II. zasedanju AVNOJ v Jajcu položeni temelji nove Jugoslavije.

Rad se spominjam tistih in naslednjih dni. Že koj v začetku decembra so prihajala s kurirji poročila o tem zasedanju na naš položaj nad Dolenjo Tribušo. Z važnimi sklepi je bilo treba čimprej seznaniti primorsko ljudstvo. Ne le s članki v naših listih in z brošurami, temveč z živo besedo smo morali ljudem približati dogodek. S tovarišem Luko sva imela miting, kakor smo takrat imenovali zborovanja, v Dolenji Tribuši. Ko se nama je pridružil še tovariš Očka, smo odšli v Cerkno in v Kal nad Kanalom. V načrtu je bila še cela vrsta mitingov, a je naše potovanje pretrgala sovražniška ofenziva.

Najbolj se mi je vtisnil v spomin miting v Dolenji Tribuši. Morda zaradi tega, ker so bili to moji prvi koraki v politično življenje. Bal sem se, da ne bom dovolj jasno in pravilno povedal, kar sem mislil in čutil. Zanašal sem se na svoj notranji čut, ki mi je bil zmeraj dober vodnik. Sicer pa je bil takrat pravi užitek govoriti našim ljudem. Zvesto so poslušali že zaradi tega, ker so po dolgem času zopet enkrat lahko javno poslušali slovensko besedo. Ni bilo težko najti pot v preprosta srca. Ni jim bilo treba šele vzbujati narodne zavesti, ki je bila tiste čase bolj živa kot kdaj prej. Le razmere v stari Jugoslaviji so jim bile spočetka težko umljive in tuje, ker so živeli odrezani od nje in od političnega življenja. Vendar so se v trajnem strahu za narodni obstanek več kot enkrat trpko zamislili nad vzroki nagle in žalostnega zloma matične domovine. Nevarno praznoto malodušja, ki je mnoge prevzelo, je bilo treba napolniti z bogato, odredilno vsebino boja za svobodo in boljše življenje.

Novica, da so bili pravkar položeni temelji nove Jugoslavije, je bila sprejeta z vidno radostjo. Ljudska demokracija, ki sloni na enakopravnosti vseh jugoslovanskih narodov in na pravicah delovnega ljudstva. Duše so zopet našle trdno oporo. Z olajšanjem in vedrimi obrazi so bile sprejete Titove besede o proglasitvi Istre in Slovenskega Primorja za se-

stavni del Jugoslavije. Jasne in odločne besede, ki jih primorskim Slovincem tako do srca dotlejš še ni govoril noben jugoslovanski državnik. Na mitingu je vel duh II. zasedanja AVNOJ in sprem-

njal, če bi letos, ob trinajsti obletnici ustanovitve nove Jugoslavije, ne bila petdesetletnica pesnikove smrti. Tudi danes se ga primorsko ljudstvo z ljubeznijo in hvaležnostjo spominja. Simon Gre-

1943 - 1956

ljal poslušalce na njihove domove.

Kot vsi primorski mitingi tiste čase, se je tudi ta končal z bogatim kulturnim programom. Mladina je pretrgala dolgoletni kulturni molk, v katerega je bila obsojena pod fašizmom. Pesmi in deklamacije — Gregorčič, Aškerc in Cankar. Največ Gregorčiča, ki je Primorci že dolgo let vzgajal v žarkem, nesebičnem domoljubju. Med borbo so se zopet in zopet oplajali z njegovo pesniško besedo in se navzemali ljubezni do rodu in jezika. Hkrati je bila tisto leto stoletnica pesnikovega rojstva, ki so jo povsod praznovali sicer skromno, a z vso prisrčnostjo. Tega bi ne ome-

gorič bil z nami v bojih, z nami je tudi v naporih za boljše življenje, ki nam je kazal pot do pravičnosti in napredka.

Naj mi bralec oprost, če sem ga zmotil s temi spomini. Tako kot v Dolenji Tribuši, je bilo tudi v Kalu nad Kanalom in drugod. In ne samo tiste dni, ko smo ljudi seznanjali s sklepi AVNOJ, temveč vse čase do konca vojne. Duh mitingov, ki je bil duh ljubezni do domovine in zvestobe ter zaupanja v novo državo in v novo vodstvo, je spremljal naše ljudi na vsej težki poti do zmage, ko je prišel dolgo zaželeni dan, da smo bili združeni s svojo matično domovino. Če niso bili doseženi vsi naši

cilji, ni krivda nove Jugoslavije, temveč je krivda tujih sil in njihovih sebičnih računov, ki danes zopet ogrožajo mir na svetu.

Trinajst let nove Jugoslavije — trinajst let krvavih naporov za svobodo, neodvisnost in boljše življenje. Primorsko ljudstvo vé, da je samo pod skupno streho vseh jugoslovanskih narodov zagotovljena njegova bodočnost v prostosti, napredku in blagostanju. Zato novo Jugoslavijo zvesto podpira v njenih prizadevanjih za mir in pravičnost doma in v svetu. V bojih za boljše življenje gre s trdno vero v zmago novim zarjām naproti.

Odred JLA odplul v Egipt

V konvoju jugoslovanske vojne mornarice sestavljen iz ladij »Partizanka«, »Triglav« in »Celika«, je v soboto popoldne pod odredovo zastavo z grbom OZN odpotovala iz šibeniškega pristanišča v Egipt enota 650 vojakov, podoficirjev in oficirjev jugoslovanske ljudske armade. To je glavni del motoriziranega odreda, ki ga je dala Jugoslavija na razpolago poveljstvu mednarodnih sil. Pričakujejo, da bo odred JLA stopil 29. t. m. na egiptovska tla, dopisnik AP pa je že pred tem lažno objavil, kako da so morale te naše bojne ladje več dni čakati pred pristaniščem Port Saida, zraven pa je negodoval, kako da se naši vojaki bratijo z egiptčanskim ljudstvom — še preden je odred JLA sploh odplul iz Šibenika.

Trgovinski sporazum o blagovni izmenjavi pred odobritvijo

Zunanje-politična komisija italijanskega senata je odobrila regionalni trgovinski sporazum za blagovno izmenjavo med Tržaškim področjem in jugoslovanskimi obmejnimi kraji: Buje, Koper, Sežana in Nova Gorica. Kakor je znano, je italijanski parlament ta sporazum odobril pred dobrim mesecem. Omenjena komisija je razpravljala tudi o potrebi odobritve drugih sporazumov, ki sta jih Jugoslavija in Italija prav tako podpisali 31. marca leta 1955. Gre namreč za trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Italijo, za plačilni sporazum ter za trgovinski sporazum za Gorico, Sežano, Novo Gorico in Tolmin.

Tržaški regionalni trgovinski sporazum predvideva medsebojno blagovno izmenjavo v znesku 4 milijarde in pol lir. Tržaški gospodarski krogi so se večkrat zahtevali njegovo odobritev, ker so mnenja, da bo lahko v mnogočem pripomogel k izboljšanju gospodarskega položaja v Trstu kot tudi k okrepitvi gospodarskih vezi med Trstom in Jugoslavijo.

Pričakujejo, da bo tržaški regionalni sporazum dokončno odobril še senat, ter da bo lahko stopil čimprej v veljavo.

Pomen sklada obratnih sredstev

Brez dvoma je najvažnejši gospodarski dogodek zadnjih dni ekspozicije Svetožarja Vukmanovića v Zvezni ljudski skupščini o temeljnih ekonomskih problemih in smernicah za naš nadaljnji gospodarski razvoj. Posebnost razpravljanja o teh vprašanjih na najširši podlagi s sodelovanjem zastopnikov prizadetih gospodarskih organov in združenj, je vsekakor važen korak naprej. Na ta način naj bi omogočili, da bi bil naš družbeni plan za l. 1957. in seveda tudi perspektivni plan, temeljito pripravljen ob upoštevanju vseh posebnosti naše razvojne poti.

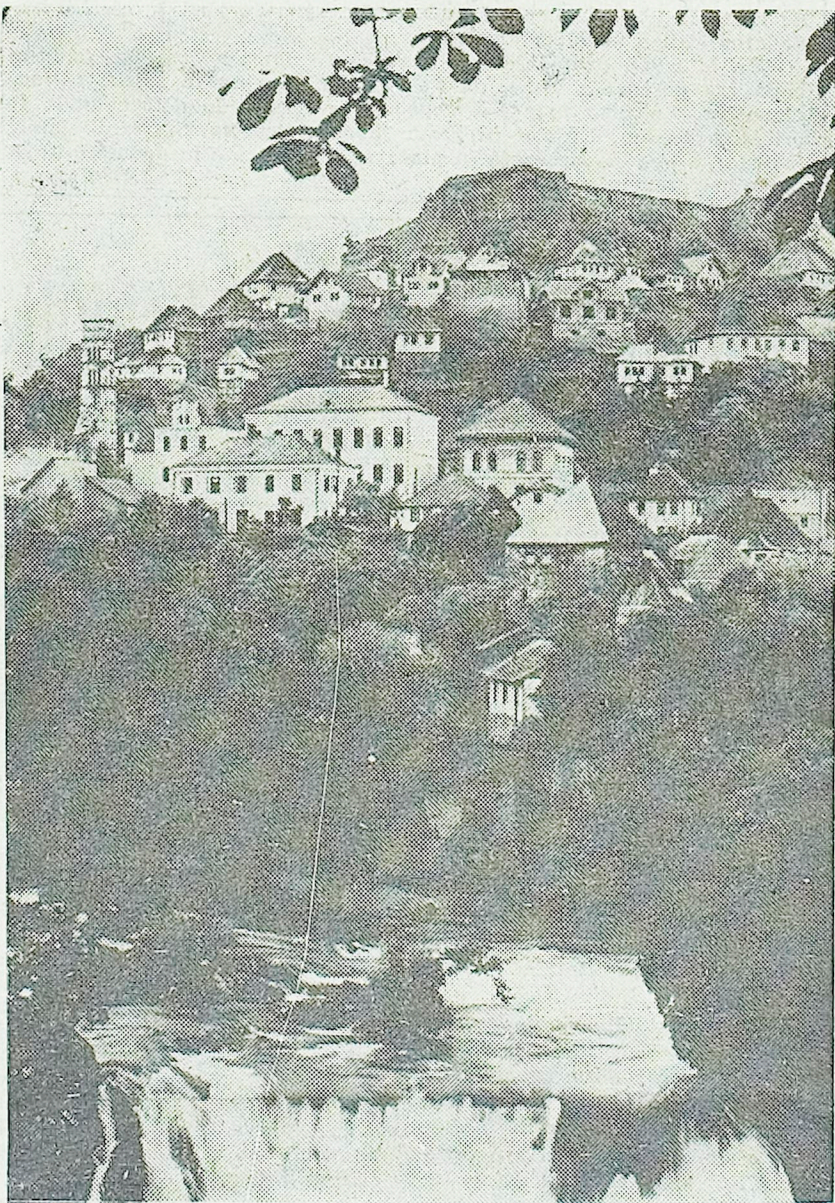
Podrobnejša analiza vseh razprav bi bila v tem komentarju še preurajena, kar je razumljivo, saj ni na razpolago še ves material iz teh razprav. Zato bomo posvetili temu vprašanju prihodnjič obširnejše poročilo s poudarkom najvažnejših sprememb. V teh vrsticah bi se dotaknili nekaterih vprašanj zadnjih dni, mimo katerih smatramo, da ne bi smeli kljub temu, da predstavljajo kot rečeno v času, ko berete naš list, ekspozicije Vukmanovića in razpravljanje v zvezi z njim temeljno vprašanje gospodarskih komentarjev teh dni.

V prvi vrsti bi bilo potrebno opozoriti na predpise, ki so bili izdani v zvezi z ureditvijo vprašanja sklada obratnih sredstev podjetij. Zvezni izvršni svet je določil višino tega sklada in sicer 590 milijard. Sklad, ki je bil v ta namen položen pri Narodni banki v času, ko so bila lastna obratna sredstva odvzeta podjetjem, pa doseže komaj dobro polovico tega zneska. Po prvotnih predpisih naj bi razliko krila Zveza z zadolžitvijo pri banki. Z novimi predpisi pa do tega ne bo prišlo iz razlogov, ki so razumljivi: posojilo bi bilo treba vračati, kar bi v bodoče zelo obremenjevalo družbo, ustvarilo nov položaj pri razdeljevanju narodnega dohodka in še razne druge motnje. Zato je bilo določeno, da se razpoložljiva sredstva razdele v prvi vrsti gospodarskim organizacijam iz gospodarskih vej industrije in rudarstva. Te dobe namreč 90% tistega, kar je bilo izračunano po posebnem postopku in navodilih že do srede oktobra.

Pomen stalnega sklada obratnih sredstev je velik. Namen sam je, da dobe podjetja s tem skladom kot družbenim skladom na razpolago sredstva, s katerimi lahko sama razpolagajo. To in pa dejstvo, da dobe obresti za ta sklad stalne in se njih višina ne bo spreminjala, je važen element stabilizacije v gospodarstvu, oziroma za sedaj v njenih najvažnejših gospodarskih vejah. Kljub temu, da rešitev ni popolna, ker bo ostal še znaten del podjetij brez teh sredstev in bodo odvisna od bančnih kreditov kot doslej v celoti, je ta ukrep važen korak naprej k okrepitvi družbenega upravljanja, to je k okrepitvi delavskega samoupravljanja. Postopoma bodo podjetja odvisna od banke le za sredstva, ki jim bodo potrebna za izredne potrebe.

Drugo vprašanje, o katerem bi govorili, je vprašanje deviznih obračunskih mest. Znano je, da so bili te dni posebni sestanki, na katerih so bile napredaj takomenovane namembne devize že za začetek prihodnjega leta. Mišljene so tu devize za nakup surovin in reprodukcijskega materiala. Značilnost teh sestankov je, da so bili doslej tečajni vedno trdni in niso šli preko obračunskih tečajev (nekaj nad dvojnimi uradnimi tečajem). Vsekakor vnaša tako stanje stabilizacijo na naše devizno tržišče in omogoča podjetjem trdnjše kalkulacije. Tako prodajanje deviz meji bolj na sporazumno

(Nadaljevanje na 8. strani)

Splošno PO SVETU

Bivši poljski funkcionarji varnostne službe pred sodiščem

Varšavski radio je te dni objavil izjavo vrhovnega tožilca LR Poljske, ki jo je dal sodelavcu časopisa »Ekspres Wieczornia«, da so v zadnjih sedmih mesecih proučili obsežno gradivo o prestopkih bivšega ministra za javno varnost Pomkowskija in dveh direktorjev ministrskih oddelkov Feigina in Ruzsanskija, ki so jih izvršili pri preiskavah. Pred sodiščem se bodo morali zagovarjati zaradi nezakonitega odvzema prostosti in mučenja ljudi med preiskavo.

Na Reki so prijeli skupino italijanskih vohunov

Organi državne varnosti Tajništva za notranje zadeve pri OLO Reka so prijeli skupino ljudi, med katerimi sta tudi dva italijanska

državljan, ki so vohunili za italijansko obveščevalno službo in zbirali podatke vojaškega in političnega značaja. Okrožno sodišče na Reki je proti aretiranim vohunom uvedlo preiskavo.

Obisk kitajskih književnikov v Postojni

V soboto dopoldne si je ogledala Postojnsko jamo delegacija kitajskih književnikov, ki se že nekaj dni mudi v Jugoslaviji kot gost Zveze književnikov Jugoslavije in Društva slovenskih književnikov. Delegacija, ki jo vodi tajnik Zveze književnikov LR Kitajske gospod Lin Tei Sui, je po ogledu jame nadaljevala pot v Opatijo in Dubrovnik.

Ob komentarju Titovega govora v Trstu

»Il Lavoratore« na novih potih?

Zadnja številka organa tržaške KP objavlja nepodpisani članek »Resna analiza nam bo omogočila pot napreka«. Članek vzbuja pozornost zaradi tega, ker ocenjuje dogodke na Poljskem in Madžarskem kot posledico vodilnih sistemov, birokracije, neupoštevanja želja in teženj množic. List navaja na poti v socializem posameznih narodov zagrešene napake, kakor so preziranje nacionalnih in socialnih pogojev. Skratka, to pisanje lista »Il Lavoratore« je novo po duhu, ki nekako obsoja stalinizem. V tem smislu organ tržaške KP tudi ocenjuje, da so naši poljski in madžarski dogodki svojo gonilno silo v nezadovoljstvu množic, ki so se uprle zastarelim gospodarskim načelom in zahtevale izboljšanje njihove življenjske ravni, odpravi dogmatizma ter uresničenje pogojev za konstruktivno dejavnost na kulturnem področju ter spoštovanje socialistične zakonitosti.

»Il Lavoratore« priznava tudi, da bi se dogodki v vzhodni Evropi lahko preprečili, če bi tedaj, ko

Dne 2. novembra 1956 so se bivši predsednik madžarske vlade Imre Nagy in nekateri njegovi sodelavci obrnili na našega poslanika v Budimpešti s prošnjo, da bi se nekaj ljudi, ki jim je grozil pregon, zateklo v jugoslovansko poslaništvo v Budimpešti. Jugoslovanska vlada je v skladu z mednarodnimi načeli humanosti glede političnega azila že naslednjega dne pozitivno rešila to prošnjo, naker se je takoj zateklo v poslopje našega budimpeštanskega poslaništva deset vidnejših političnih osebnosti z Imrom Nagyjem in Julijo Raik, ki se jim je pridružilo še 15 žena in 17 otrok.

Na osnovi posebnega sporazuma med jugoslovansko in madžarsko vlado, pisмено sklenjenega dne 21. t. m., je bilo dogovorjeno, da vse

so se ugotovile napake, storjene proti Jugoslaviji, resno analizirali tudi položaj ostalih dežel, kjer se gradi socializem, zlasti pa če bi socialistični svet po načelih beograjske in moskovske deklaracije pravočasno popravil napake.

Washington je vnaprej vedel za izraelski napad

Laburistični poslanec George Wigg je izjavil, da ameriška vlada pozna vse ozadje anglo-francoskega napada na Egipt, ker je ameriško letalstvo dobilo v roke tajne šifre, ki so jih uporabljali Angličani. Francozi in Izraelci neposredno pred izraelskim napadom na Egipt.

Prvi britanski bataljon zapustil Port Said

V soboto zvečer se je — po nekaterih napovedih le simbolično — umaknil iz Port Saida bataljon britanskega polka. Vojaštvo je odpotovalo z ladjo »Dilvar«, ki jo uporabljajo za prevažanje čet. Ta umik je v soglasju z obljubo, ki jo je dala Velika Britanija v OZN.

ČLANOM IN POVERJENIKOM PREŠERNOVE DRUŽBE

Ekspedit Tiskarne Ljudske pravice je prišel te dni razpošiljati poverjenikom letošnje redne zbirke Prešernove družbe in dodatno knjigo »Otrok od spočetja do pubertete«. Drugo dodatno knjigo »Praktični nasveti za dom« pa bo zaradi tehničnih zaprek prišel razpošiljati okoli 10. decembra.

Zaradi ogromnih količin knjig bo razpošiljanje zaključeno okoli 20. decembra. Poverjeniki bodo lahko vse knjige razdelili članom najkasneje do novega leta. Vse poverjenike in člane zato prosimo, da to upoštevate in knjig ne urigate razen v primeru, da se pošiljka knjig ne ujema z naročilom, pri čemer upoštevajte, da boste prejeli drugo dodatno knjigo nekoliko kasneje.

Da bi mogli prihodnje leto pravočasno dotiskati vse knjige, prosimo vse dosedanje člane, da takoj ob prejemu te zbirke obnove članarino. Le tako nam bo mogoče pravočasno določiti naklado in prirediti s tiskom. Knjižni program je objavljen na 2. strani platnice Koledarja. Pogoji naročanja in plačevanja članarine in dodatnih knjig pa so neizpremenjeni.

NAŠ ZUNANJEPOLITIČNI KOMENTAR

Potvorjen smisel Titovega govora v »Pravdi«

Govor generalnega sekretarja ZK Jugoslavije Tita, ki ga je imel 11. tega meseca pred partijskim aktivom v Pulju, je vzbudil v svetovni javnosti izredno pozornost, saj so ga v daljših ali krajših izvlekih, predvsem pa s premnogimi komentarji objavili vsi svetovni časopisi. Od vzhodno evropskih dežel je edino poljsko časopisje obširneje in objektivno poročalo o vsebini tega Titovega govora — partijski organ je celo zapisal, da so Titova gledišča zelo podobna poljskim, — medtem ko se je ob tej priložnosti sovjetsko oficialno mnenje (za njim pa tisk ostalih vzhodno evropskih dežel) spustilo na raven potvarjanja smisla tega Titovega govora.

Moskovska »Pravda« je namreč 19. t. m. objavila TASS-ovo poročilo v zvezi z omenjenim Titovim govorom. Pisec članka citira in povzema v pozitivnem smislu samo tiste dele Titovega govora, ki se nanašajo na položaj na Madžarskem in na Egipt, druga vprašanja, ki se jih je dotaknil tovariš Tito, pa po svoje komentira ter mu podtika namene in misli, ki jih ni imel niti izrekel.

TASS med drugim očita Titu, »da so v njegovem govoru nekatere izjave, ki po obliki in vsebini naspotujejo načelom proletarskega internacionalizma in mednarodne solidarnosti delovnih ljudi«. Takšnih izjav dejansko v Titovem govoru ni — zato jih TASS seveda v podkrepitev svoje obdolžitve ni mogel citirati. Prav tako TASS ni mogel s citati podpreti nadaljnjih svojih podtikanj, kakor je na pr. tista, po kateri je »v Titovem govoru jasno (!) videti težnje po vmešavanju v zadeve drugih komunističnih partij«. Vobče pa je TASS-ova polemika s Titom podprta z iztrganimi citati nepopolnih stavkov po metodi izkrivljanja dejanske izrečenih misli, kar vsekakor ni v skladu z načeli objektivnega poročanja. V ostalem pa TASS to pot podtika izmišljena mnenja in stališča celotni naši Zvezi komunistov.

V beograjski »Borbi« je napisal komentar k tej nečisti zadevi uradne sovjetske časopisne agencije tovariš Jože Smole, ki v svoji jasnosti jo osvetljuje neosnovanost TASS-ovih obdolžitev in podtikanj tovarišu Titu in Zvezi komunistov Ju-

te osebe lahko zapuste jugoslovansko poslaništvo z jamstvom madžarske vlade, da jim bo zajamčena osebna varnost in da se bodo lahko svobodno vrnile na svoje domove, ali pa da jim bo omogočeno, da zapustijo LR Madžarsko in nadaljujejo pravico uživanja političnega azila na ozemlju FLRJ. Predsednik madžarske vlade Janos Kadar je lastnoročno podpisal takšno zagotovilo, naker je omenjena skupina političnih beguncev dne 22. t. m. ob 18,30 zapustila jugoslovansko poslaništvo ter se vsedla v avtobus, ki ga je dal na razpolago madžarski minister oboroženih sil in javne varnosti dr. Ferenc Mue-nich z obljubo, da bo ta avtobus vse člane skupine razvozil na njihove domove.

Zgodilo pa se je nato nekaj povsem drugega. Pri vstopanju v avtobus so se vmešali sovjetski vojaški organi z zahtevo, da morajo oni odpeljati te ljudi v avtobusu, naker je neki sovjetski vojaški organ vzlic odločnemu protestu jugoslovanskega poslaništva v Budimpešti vstopil v avtobus, ki ga je usmeril pred sovjetsko komando mesta, od tam pa v neznano smer.

Po budimpeštanskih poročilih so Imreja Nagyja in njegovo skupino odpeljali na ozemlje LR Romunije. Ta groba kršitev sporazuma, sklenjenega med jugoslovansko in madžarsko vlado, je seveda povzročila v Budimpešti silno ogorčenje, čeprav se trdi, da je vsa skupina odšla v Romunijo prostovoljno. Spričo takšnega stanja je naša

vlada dne 24. t. m. izročila predstavniku madžarske vlade noto, v kateri zahteva nujno obvestilo o tem, zakaj se omenjene osebe niso vrnile na svoje domove, kar je bil osnovni pogoj poprejšnjega dogovora med obema vladama za prekinitev azila Nagyju v jugoslovanskem poslaništvu. V noti je rečeno, da naša vlada nikakor ne more sprejeti verzije o tem, da so Imre Nagy in ostali prostovoljno odpotovali v Romunijo, ker nam je znana želja teh ljudi, da bi ostali v svoji domovini. Ob najodločnejšem protestu naša vlada na kraju note zahteva od madžarske vlade, da se prvotni sporazum glede osebne varnosti prizadetih oseb na njihovih domovih takoj izpolni.

Prepis te protestne note je bil izročen tudi sovjetskemu veleposlaništvu v Beogradu s poudarkom našega presenečenja spričo tega, da so sovjetski organi v LR Madžarski preprečili izpolnitev sporazuma, sklenjenega med madžarsko in našo vlado. V tej noti je izraženo naše pričakovanje, da sovjetska vlada stori vse potrebno za izpolnitev sporazuma med FLRJ in Madžarsko.

Vsekakor je bilo v vsej tej zadevi ravnanje jugoslovanske vlade, usmerjeno na splošno priznanje mednarodne norme glede dajanja političnega azila, humano in za urejanje zadev na Madžarskem pomirjujoče, česar nikakor ne moremo pripisati tistim silam, ki so preprečile uresničitev sporazuma med jugoslovansko in madžarsko vlado.

Delo Generalne skupščine Združenih narodov

Vsi za takojšen umik agresorjev iz Egipta

Generalna skupščina Organizacije združenih narodov je s 63 glasovi proti šestim in desetim vzdržanim sprejela resolucijo šestih azijsko-afriških držav, ki poziva napadalce, da takoj umaknejo svoje čete iz Egipta. Proti resoluciji

so glasovale Velika Britanija, Francija, Izrael, Nova Zelandija in Avstralija. Po tem glasovanju je Generalna skupščina OZN sprejela resolucijo ZDA, Kanade, Indije, Jugoslavije, Norveške in Kolumbije o pooblastilu glavnemu tajniku OZN Dag Hammarskjöldu, da začne pogajanja za dosego sporazuma o čiščenju prekopa. To resolucijo, kakor tudi dvojce poročil generalnega sekretarja za usposabljanje Sueškega prekopa za plovbo je Generalna skupščina sprejela s 65 glasovi in 9 vzdržanimi.

Med razpravo o položaju na Srednjem vzhodu so govorili grški, filipinski, romunski, tuniški, ameriški in jugoslovanski delegat, ki so izjavili, da bodo glasovali za vse resolucije, francoski delegat je resolucijo zavrnil, belgijski zunanji minister pa je predložil amandma, v katerem je zahteval, da ne bi Veliko Britanijo in Francijo obsodili zaradi agresije na Egipt. Ta predlog dopolnitve je Generalna skupščina zavrnila. Jugoslovanski delegat dr. Jože Brilej je ob tej razpravi poudaril, da trenutni politični položaj v Egiptu zahteva takojšen umik tujih čet in da bi vsako odlašanje rešitve tega vprašanja utegnilo poslabšati sedanje že itak napeto stanje.

Hkrati z zasedanjem Generalne skupščine OZN so začeli z delom tudi skupščinski komiteji za ekonomsko-finančno, socialno-kulturno-humanitarno in varstveno vprašanja. Seji pa sta že imeli proračunski in pravni komite, dva politična komiteja skupščine pa se bosta sestala po zasedanju Generalne skupščine. Varstveni komitej razpravlja o vprašanju britanskega Togolanda, kjer je bil pod pokroviteljstvom OZN plebiscit na katerem se je 38% prebivalstva, ki je sodelovalo, odločilo za priključitev k Zlati obali.

OBVESTILO

Seja Okrajnega ljudskega odbora Koper, ki je bila po objavi v današnji številki »Uradnega vestnika okraja Koper« sklicana za 7. december 1956, je zaradi nepredvidenih težav preložena na poznejši datum, ki bo določen naknadno. Odborniki bodo o tem pravočasno obveščeni.

Iz predsedstvene pisarne
OLO Koper

Nakratko

Praznik portoroških pionirjev

V nedeljo je bil velik praznik portoroških pionirjev. V njihovo organizacijo so sprejeli okrog 100 otrok. V Ljudskem domu so ob tej priložnosti naši najmlajši nastopili s recitacijami, dramskim prizorom, s plesnimi in telovadnimi točkami. Sodelovali so učenci osnovne in pomožne šole ter gajenci Zavoda za gluho mladino. Zelo dobro uspel spored prireditve je navdušil vse navzoče starše in goste, med katerimi sta bila tudi sekretar OK ZKS Koper Albert Jakopič-Kajtimir in predsednik ObLO Piran Davorin Ferligoj.

Novospregate pionirje, ki so v spomin na dan sprejema v svojo organizacijo dobili v dar sliko maršala Tita in pionirske izkaznice, so pogostili v prostorih hotela Helios. Za lepo izvedeno svečanost imata največji zaslug krajevno društvo prijateljev mladine in učiteljski zbor portoroških šol.

Premalo soli domače proizvodnje

Letošnja proizvodnja soli v piranskih solinah je zaradi vremenskih neprilic manjša, kot je bilo predvideno. Zato je uprava Piranskih solin sklenila več pogodb s Turčijo za uvoz soli. Tako so pred dnevi pripeljale sol iz Turčije jugoslovanske ladje »Tisa«, »Bistrica« in »Branica«, v kratkem pa pričakujejo še druge ladje s tovari soli. Vsaka teh ladij pripelje od 60 do 200 vagonov soli.

Piranski solinarji, ki so sedaj zaposleni v piranskem pristanišču z razkladanjem soli z ladij, bodo letoš pridelali in kupili ter poslali na domače tržišče okrog 37.000 ton soli.

Perspektivni program razvoja trgovske mreže

Vse za boljšo preskrbo

OBŠIREN PROGRAM

Vse do osvoboditve je bil Trst naravno gospodarsko središče za celotni predel našega okraja. Zato pred vojno ni bila potreba po večjih trgovskih objektih. Prebivalci so se oskrbovali v Trstu, bili so v glavnem tam zaposleni in so tudi tam prodajali svoje proizvode. Zaradi tega je bilo bližje zaledje Trsta brez trgovskih skladišč, hladilnic, večjih klavnic, trgovin, pekarn, mlekarin in brez modernejših trgovinskih lokalov.

Po osvoboditvi se je moralo celotno gospodarstvo na področju sedanjega koprškega okraja preusmeriti. V želji, da bi prej ko mogoče rešili osnovni problem, to je, da bi našli zaposlitev prebivalstvu, ki je bilo prej vezano na službo v Trstu in da bi te kraje gospodarsko utrdili, smo začeli graditi industrijske objekte in ustanavljati podjetja. Kljub vsemu doslej zgrajenemu pa bodo potrebni še nadaljnji napor in velika denarna sredstva, da bi dosegli še večji samostojni gospodarski, politični in kulturni razvoj našega Primorja.

Trgovinska zbornica za okraj Koper je na osnovi proučitve sedanjega stanja v trgovinski dejavnosti izdelala perspektivni program razvoja blagovnega prometa in investicij v trgovini za dobo petih let. Po tem programu bi morali investirati v trgovino eno milijardo 765 milijonov dinarjev, če bi hoteli odpraviti posledice preteklosti, izboljšati sedanje stanje in omogočiti trgovski mreži, da bi bila sposobna opraviti perspektivno povečani blagovni promet čez pet let.

Program predvideva povečanje skladišč za kmetijske pridelke za 293 vagonov (sedanja kapaciteta je 908 vagonov), nadalje skladišč za industrijske pridelke za 358 vagonov (sedaj 876 vagonov), zgraditev klavnic, pekarn in mlekarin v vrednosti 362 milijonov dinarjev, nabavo 75 novih prevoznih sredstev v vrednosti 440 milijonov dinarjev itd. Plan predvideva, da bi se moralo v petih letih obnoviti in povečati najmanj 140 trgovskih lokalov od sedanjih 426, ter odpreti najmanj 25 novih, za kar bi rabili preko 300 milijonov dinarjev. Okrog 46 milijonov dinarjev bi porabili za nabavo inventarja, manjših hladilnikov, tehnic, raznih strojev in druge opreme za potrebe trgovine, nad 60 milijonov dinarjev pa bi morali potrošiti za ureditev trgov, sejmov in tržnic. Z izvršitvijo na-

vedenih del bodo dani osnovni materialni pogoji za nadaljnji razvoj blagovnega prometa.

Če ugotovimo, da imajo sedaj trgovska mreža — splošno družbenega in zadržnega značaja — ter razne obrtne dejavnosti letno nekaj nad 19 milijard prometa, in če upoštevamo, da se bo blagovni promet v naslednjih petih letih povečal vsako leto samo za 5% in bo v petih letih opravljeno za nad 110 milijard prometa, potem lahko trdimo, da 1 milijarda 765 milijonov, ki jih potrebujemo za izboljšanje blagovnega prometa, ni veliko. Celotna potrebna sredstva za realizacijo investicijskega programa lahko dobimo, če od vsega blagovnega prometa obratujemo le 1,6%. Upoštevamo, da bi z modernizacijo in tehnično izpopolnitvijo trgovske mreže brez dvoma znižali stroške blagovnega prometa, na drugi strani pa potrošniku posredovali dobrine v boljši in večji izbiri in bolj kulturno, potem 1,6%, ki bi ga porabili za investicije, ne predstavljajo tako velike obremenitve pri ceni blaga, da ne bi bila ta naloga izvedljiva in tudi v današnji gospodarski situaciji opravičljiva.

Sredstva, s katerimi v letošnjem

letu razpolagajo trgovska podjetja ali pa občinski in okrajni ljudski odbor, so tako minimalne, da trgovina praktično nima nobene možnosti, začeti načrtno izgradnjo za povečanje tehnične zmogljivosti.

Bolj nazorno kot odstotki od prometa nam pokažejo omenjeno situacijo naslednje absolutne številke o višini teh sredstev. V letu 1955 je trgovina ustvarila brez uvoznih-izvoznih podjetij in zadržnega sektorja nad 82 milijono-

nov dinarjev, letos v prvem polletju pa le nekaj nad 14 milijonov sklada za investicije. Povprečno odpade na vsako grosistično podjetje okoli 1 milijon, na detajlistično pa le 150 tisoč dinarjev; od tega morajo odstopiti 50% v občinski investicijski sklad.

Razumljivo je torej, da bo moral družbeni plan za leto 1957 predvidevati večja sredstva za investicije v trgovini, tako v zveznem, kakor tudi v republiškem merilu.

»ZADRUŽNIK« V SEŽANI JE MORAL PLAČATI 150.000 din KAZNI

Nevarna neodgovornost

Proti poletju so kmetovalci iz Materije v hrpeljski občini komaj pričakali zaščitna sredstva proti koleradskemu hrošču, ki se je bil razpasel tudi po njivah. Ko je kmetijska zadruga to sredstvo dobila, je šlo kaj hitro v promet, in kmetje so začeli z njim pridno zapraševati okužena krompirišča.

Pridnih kmetovalcev, ki so imeli opravka s tem zaščitnim sredstvom, katerega je domači zadrugi dobavilo trgovsko podjetje »Zadružnik« iz Sežane pod imenom »Bakreni Lindan«, pa se je takoj po manipulaciji

z omenjenim sredstvom lotevala omotica, bolela jih je glava in postajali so močno utrujeni. Takojšnja preiskava je ugotovila, da sredstvo ni bilo bakreni Lindan, marveč veliko bolj strupeni apneni arzenat, ki se sicer sme uporabljati samo kot škroplivo in nikakor za zapraševanje.

Podvzeti so bili takoj potrebni ukrepi ter so kmetijski strokovnjaki pojasnili, kako je treba pravilno uporabljati to zaščitno sredstvo. Na krompirju je bila sicer malenkostna škoda, sežgan pa je bil ves fižol med krompirjem. Seveda bi bile posledice lahko še mnogo hujše, ker bi se prav lahko zastrupili tudi ljudje in živali. Podjetje »Zadružnik«, ki je KZ Materiji dobavilo arzenat pod napačnim imenom, je bilo prijavljeno pristojnemu sodišču. To je na podlagi temeljnega zakona o varstvu rastlin bilo obsojeno na plačilo 150.000 dinarjev kazni.

ZELETI JE, NAJ BI BIL TA PRIMER RESNO OPOZORILO VSEM PRODAJALCEM SREDSTEV ZA VARSTVO RASTLIN, NAJ BODO PRI SVOJEM DELU NADVSE PREVIDNI!

Ne smemo pozabiti, kako je v zadruzi Gabrovci poginilo 28 glav goveje živine zaradi malomarnosti in nerazločevanja močnih krmil od kemičnih sredstev za varstvo rastlin. Prav tako sta kmetu Fortuni v Dekanih lani januarja poginili dve breji kravi, ki sta se zastrupili s svinčnim arzenatom.

ing. A. G.

TEDENI DNI PO Jugoslaviji

TEČAJEV ZA USPOSABLJANJE VODILNEGA TEHNIČNEGA KADRA se je v Sloveniji v zadnjih šestih mesecih udeležilo nad 900 oseb. Na teh tečajih so proučevali najnovejši sistem organizacije dela v podjetjih in vprašanja s področja delovne storilnosti. Ker je v nad 500 večjih slovenskih gospodarskih podjetjih okrog 15.000 ljudi na vodilnih mestih, ki jih je treba seznaniti s sodobnim načinom upravljanja podjetja, nameravajo ustanoviti v pomembnejših industrijskih središčih, kakor n. pr. v Mariboru, Celju, Kranju in Kopru, urade za proučevanje storilnosti dela. Ti uradi bi pripravljali tudi tečaje in seminarje.

NA POKLJUKO BODO ZGRADILI NAJVEČJO ŽIČNICO. Vodila bo iz Srednje Radovne na Veliki Klek. Dolga bo 3.800 m in bo imela 1.300 metrov višinske razlike. S to žičnico bi precej povečali zimski turizem na Bledu. Smučarjem bo omogočila idealno progo za smuk, ki se bo nedvomno uvrstila med znane mednarodne alpske steze.

»TOVARNA« SVEŽE ZELENJAVE imenujejo nenavadni vrt kmetijske zadruge v Vranjski banji v Srbiji. To je velik rastlinjak, pokrit s steklom, ki mu pozimi dovajajo toploto mineralna voda iz tamkajšnjih zdravilnih vrelcev. Pričakujejo, da bodo v

tem vrtu dozoreli paradizniki že koncem novembra. Gojili bodo vse vrste povrtnine. Proizvodnja ne bo draga, ker je toplotna energija brezplačna. Rastlinjak obsega 2.000 kvadratnih metrov površine; na zunaj je podoben sodobni tovarniški hali, le da je nekoliko nižji, in ima 11 oddelkov.

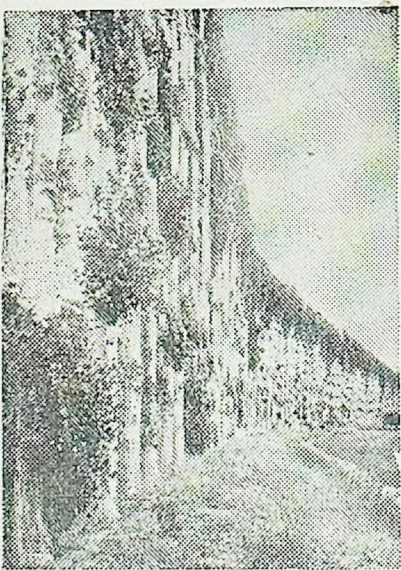
ZA VEČ KO MILIJON DOLARJEV VREDNOSTI IMA NARČIL Tovarna pohištva v Novi Gorici. Razen izvoza spalnic v Veliko Britanijo, bodo prihodnje leto izvažali svoje izdelke tudi v ZDA, Nemčijo in v druge države. Delavski svet je na svoji zadnji seji sklenil, da bo 25% izdelanih spalnic prodal na domačem tržišču in znižal ceno za 10%. Prihodnje leto bodo izdelali 10.500 spalnic in drugih kosov pohištva. Z boljšo organizacijo dela so z istim številom delavcev, kot so jih imeli pred meseci, povečali proizvodnjo za 20%.

POVEČALI BOMO SREDSTVA REPUBLIŠKEGA STANOVANJSKEGA FONDA, ki so bila za leto predvidena v znesku 560 milijonov dinarjev, na 700 milijonov din. Ta sredstva so v glavnem že dodeljena krajem, kjer je izgradnja stanovanj nujno potrebna. Večje vsote bodo potrošili za zidanje stanovanjskih hiš v Velenju, Ljubljani, Mariboru in Kopru. Predvidevajo, da se bodo ta sredstva prihodnje leto še povečala.

TOPOLI VARUJEJO KMETIJSKE KULTURE IN DAJEJO OBILO LESA

Gojitev topolov prinaša visoke obresti

Topol zahteva mnogo svetlobe; zato je predvsem primeren za saditev ob cestah, vodotokih, polj-

Topolov nasad kot zavesa varuje dolino Mirne pred mrzlimi vetrovi skih mejah, pa tudi za parke zaradi hitre rasti ni najslabše drevo. Tudi sajenje med kmetijskimi kul-

turami v pravilnem razporedu je v Italiji pokazalo ogromne uspehe. Topol propušča obilo svetlobe ter s tem omogoča rast kmetijskih kultur, hkrati pa štiti te pred vetrom in s koreninskimi sistemom deluje ugodno na vodni režim, s tem pa na dobro rast kmetijskih kultur na tem področju. Izkušnje so namreč pokazale, da daje topol, ki ni pregosto sajen, ogromne pri-raste. Pravilno in na ustrežajočih rastiščih sajen topol nam že v petih 20 do 25 letih doseže debelino do 70 cm in kubaturo do 3,5 m³ lesa. Pri današnjih cenah 6—7.000 din za m³ predstavlja to vrednost 22.000 din.

Če vzamemo, da smo v zasaditev enega topola vložili 250 din, se nam že v kratkem ta denar obrestuje na vrednost do 22.000 din, kar znaša 85-kratno vrednost vloženi stroškov ali take obresti, kakor ne obrestuje vložena denarja nobena banka.

Vidimo torej, da zasajevanje topolov nudi kmetom lep vir dohodkov, ne da bi zahteval za to posebno gozdne površine niti posebno truda.

Sedaj pa poglejmo še možnosti gojenja na Koprskem.

Naše Primorje ima kaj slabo zaledje gozdov. Gozdovi so bolj ali

manj vsi izčrpani, skrajno degradirani in dajejo minimalen letni prirastek (povprečje 1m³ na ha). Vse lesno gospodarstvo in lokalna potrošnja lesa se mora 75% oskrbovati iz krajev, ki so z lesom bogatejši. Les, pa najsi bo to les za kurjavo ali tehnični les, ima zaradi malih zalog zaledja vedno večjo vrednost. Kritično stanje lesa v Primorju povečava še rak na kostanju, ki se kljub vsem sanitarnim meram bliskovito širi. Marsikateri kmet se ne bo niti dobro zavedel, ko bodo njegovi sestoji kostanji suhi. In kaj potem? Hrast raste počasi! V 150 do 200 letih daje dimenzije, ki jih topol da v 20—25 letih.

Kraji ob Rižani, Dragonji, Valdernigi, Karlonji, nadalje zemljišča ob cestah, dreznatih jarkih itd. na Koprskem imajo zaradi ugodnih klimatskih razmer in tal vse pogoje, da vzgojijo na kubike cenenejšega topolovega lesa. Ugodnost klime in rastišč nam potrjujejo mnogi mladi eksemplari topolov nad 80 cm premera, ki rastejo ob cestah, parkih ali v polju itd. Z intenzivnim zasajevanjem s topoli v obliki vetrobranih pasov bi kmetje v razdobju nekaj let pridobili že prvi denar, kasneje pa za lastne potrebe tudi prepotrebni

26 let star topol v Izoli: ima nad 70 cm premera in nad 3 m³ lesa

stavbni les, za tovarne celuloze iskani celulozni les, z vetrobrani pa omilili moč burje, kar bi delovalo zelo ugodno na kmetijske kulture. S pravilno nego bi pridobili na Koprskem, kjer je veliko pomanjkanje lesa, na tisoče kubikov univerzalnega topolovega lesa.

Ugodnost klime in drugih razmer za dobro uspevanje topolov je ugotovila tudi Okrajna uprava za gozdarstvo OLO Koper, ki je v svojih drevesnicah: Dekani, Odolina, Videm itd., vzgojila več tisoč sadik, križanih vrst ameriškega in evropskega črnega topola, ki imajo vse zgoraj omenjene lastnosti.

Uprava se je namenila, da bo kmetom, ki bodo pokazali zanimanje za gojitev in skrbno zasaditev topola, nudila brezplačno sadike in vso pomoč preko svojega tehničnega in logarskega osebja na terenu.

ing. ŠM

Več skrbi razvijanju socialističnih odnosov na vasi pomeni večjo in cenejšo proizvodnjo kmetijskih pridelkov

Po priporočilu Okrajnega komiteja ZKS v Kopru so v preteklem tednu vsi občinski komiteji našega okraja s temeljitimi poročili in analizami pripravili posebne seje, na katerih so na prvem mestu pretresali stanje v kmetijstvu in zadrugištvu. Tako so v vsaki občini izčrpno pregledali mnoge pomanjkljivosti ter sprejeli vrsto sklepov za odpravo napak, ki so doslej ovirale hitrejši razvoj socialističnih odnosov na naši vasi, s tem pa tudi proizvodnjo kmetijskih pridelkov, katerih zadostne količine in nižje cene so vsekakor važen element v standardu naših delovnih ljudi.

Osnovne kritične ugotovitve na teh sejah občinskih komitejev ZK se povsod nekoliko ujemajo.

V preteklem obdobju so namreč naši politični in oblastveni forumi posvečali dokaj večjo skrb družbenemu upravljanju vseh ostalih sektorjev kot pa je bil to primer v kmetijstvu in kmetijskem zadrugištvu. Ob vpeljanem analitičnem, organiziranem in stalnem odkrivanju skritih rezerv v naših proizvodnih podjetjih, tega — razen skrbi, ki jo je našim kmetijskim zadrugam bolj v poslovnem delokrogu in še to bolj po strokovni liniji posvečala OZZ — ni bilo v izrazitejši meri v našem kmetijstvu in zadrugištvu. Toda prav tu so omenjene plodne in izčrpne razprave odkrile toliko in tako bogatih virov za dvig življenjskega standarda našim delovnim ljudem, da so po vseh občinah sedaj sklenili ostale skrite rezerve v kmetijski proizvodnji še nadalje organizirano odkrivati ter jih seveda tudi kar se da izdatneje in hitreje izkoriščati, da bi tako koristili kmetičkim proizvajalcem (s stopnjevanjem uporabo podružbljenih obdelovalnih sredstev, ki omogočajo kmetu, da z manjšim trudom in manjšo delovno silo pridelava večje količine pridelkov po nižji proizvodni ceni), s tem pa hkrati ustvarili tudi za našega potrošnika dokaj ugodnejši položaj glede večje izbire in nižje cene kmetijskih pridelkov.

Sekretar OK ZKS, Koper, tovariš Albert Jakopič-Kajtimir, ki je prisostvoval nekaterim teh sej občinskih komitejev, je poudarjal, da so se naše KZ doslej na sploh pretežno usmerjale na trgovanje, manj pa na kmetijsko proizvodnjo. S tem v zvezi je omenjal, da imamo v našem okraju ogromne površine obče ljudske imovine, ki so neobdelane ali pa nesmotrno izrabljene. Nujno je, da naši občinski forumi podrobno obdelajo možnosti vseh vej kmetijstva, predvsem pa naj takoj začno izvajati ustrezne načrte. Pri tem je važne dvojice: pritegniti k sodelovanju potrebne kmetijske strokovnjake in ne si postavljati tako obsežnih programov, ki bi jih ne bilo mogoče takoj začeti izvajati! Marsikje se namreč orientirajo na velike in trenutno nedosegljive investicije, namesto da bi se omejili na male in hitro vračljive investicije n. pr. za ekonomije z zelenjavo, ki jo na našem tržišču tako pogrešamo. Tovariš Kajtimir je opozarjal tudi na velike površine pašnikov, neizrabljenih zaradi brezbržnosti lokalnih činiteljev in včasih zaradi tega, ker se le-ti ustavljajo pred neutemeljenimi »zaprekami«.

Predvsem pa so razprave na omenjenih sejah občinskih komitejev ZK in izvajanja prisotnih okrajnih političnih funkcionarjev usmerjale na stalno skrb za čim večjo in čim cenejšo kmetijsko proizvodnjo, da bomo lahko krili potrebe našega domačega trga.

sš

Oživiljeno delo članov ZK v Dolanah

Osnovna organizacija Zveze komunistov v Dolanah, občina Pivka, je po izvolitvi novega sekretarja sprejela načrt bodočega dela. Načrt med drugim predvideva, da bodo v prihodnje komunisti v večji meri kot doslej pomagali drugim družbenim organizacijam pri njihovem delu. Kot prvo konkretno nalogo so sprejeli, da bodo pomagali tamkajšnji kmetijski zadrugi pri pripravi za njen občni zbor in pri vključevanju novih članov v zadrugo.

J

kako upravljamo

MLADINA SODELUJE IN KREPI

Družbeno upravljanje v šolstvu

Na zasedanju plenuma Okrajnega komiteja Ljudske mladine, ki je bilo v Kopru 20. t. m. je podala šolska komisija OK LMS Koper obračun svojega dela in dela osnovnih mladinskih organizacij v prvih mesecih sedanjega šolskega leta.

Na tem posvetovanju so se udeleženci seznanili z vlogo družbenega upravljanja v šolstvu in se pogovorili o načinu reševanja nekaterih problemov, ki so bili predmet razpravljanja na letošnjih prvih sestankih skupnosti učencev. Le-ti so bili že na vseh šolah, razen na vajeških šolah v Ilirski Bistrici in v Sežani ter na šiviljski šoli v Ilirski Bistrici. Ti sestanki skupnosti učencev niso bili letos samo gola formalnost okrog izvolitve mladinskega predstavnika v šolski odbor, temveč so bili zaradi svoje vsebine in živahnih razprav pomemben dogodek za šolsko mladino. Dijaki so se pokazali zelo samokritični in

niso perečih vprašanj obravnavali enostransko. V težnji za dosego čim popolnejšega znanja, ne pa samo odličnih ocen, so tudi kritično razpravljali o metodah poučevanja, o prizadevnosti predavateljev, o temeljitejšem izkoriščanju učil itd.

Zanimiva je ugotovitev, da so se na nekaterih šolah sestankov udeležili le ravnatelji zavodov, medtem ko so profesorji le redkokje prisostvovali. Sodelovanje s profesorskim zborom — vse skupnosti učencev so jim že, ali pa jim bodo v kratkem predložile, tako kot tudi šolskim odborom, gradivo iz svojih sestankov — se je doslej najbolj razvilo na srednji ekonomski šoli in na učiteljski v Kopru, kjer so profesorji že razpravljali z dijaki o nekaterih perečih problemih.

V zadnjem času krožijo govori, da baje dijaške skupnosti nepravilno koristijo pravice, ki jih imajo. Na vseh posvetovanjih in

v osebnih stikih z mladinskimi vodstvi na šolah je bilo vedno poudarjeno, da ni namen dijaške skupnosti ustvarjanje dveh taburov: učencev na eni in predavateljev na drugi strani. Dejstvo, da pri uvajanju družbenega upravljanja na šolah niso izključene tudi slabosti in napačna gledanja posameznih mladincev in mladink, obstoja in je razumljivo in skoraj neizogibno. Vendar pa bodo te nepravilnosti toliko prej odpravljene, kolikor večja bo pri tem pomoč vzgojiteljev. Bojazen, da bo mladina izkoristila pravice, ki jih ji daje zakon, pa ne ustvarja le nevarnosti, da bi utegnili ovirati iniciativo mladih, temveč odraža tudi nezaupanje, ki istočasno pomeni nezaupanje v nas same.

M. V.

POMANJKLJIVOSTI BO TREBA ODPRAVITI

Nekaj nujnih ukrepov

Bilo bi prav . . .

... če bi se po dolgem času razmišljanj pristojni krogi v Kopru dokončno vendarle odločili, kdo in v katere namene naj preuredi stavbo De Belli na Cankarjevi cesti, ki je spomeniško zaščitena in počasi razpada;

... če bi upravni odbor kmetijskega posestva v Skočjanu pri Kopru čimprej rešil vprašanje nepravilno razdeljenih nagrad delavcem in uslužbencem bivšega posestva Debeli rtič, da bi odpadle vse kritike in grožnje, ki jih nekateri širijo po raznih ustanovah in oblastvenih forumih;

... če bi delavski sveti in upravni odbori tistih podjetij, ki so bila konstituirana do 1. novembra t. l., kot na primer delavski svet v Domu Ljudske milice v Kopru, začeli z rednim delom. Nedvomno imajo podjetja, ki doslej še niso imela družbenega upravljanja, dovolj gradiva za proučevanje in reševanje. Rok za sklicanje prve seje delavskega sveta je namreč 14 dni po ustanovitvi podjetja;

... če bi bila večja koordinacija dela med referenti za delo pri občinskih ljudskih odborih in okrajno Obrtno zbornico, predvsem pri zaposlitvi vajencev glede na to, ker imajo posamezne občine različne potrebe po vajencih raznih strok in pa zato, ker ne morejo občine zaposliti vseh vajencev s svojega področja, če nimajo na razpolago dovolj delovnih mest;

... če bi imela gostišča in obrtne delavnice svoja knjigovodstva ažurna tudi zato, da bi bili delovni kolektivi ob vsakem času seznanjeni s finančnim stanjem podjetja. Potem se ne bi dogodilo, da bi zaradi prepozno ugotovljenih izgub bili prisiljeni likvidirati podjetja;

... če bi se vsi davčni zavezanci zavedali svojih obveznosti do družbe in pravočasno poravnali svoje davke, da ne bi bile občine prisiljene omejevati že tako omejene izdatke za nepredvideni plačili obresti od bančnih kreditov, ki jih morajo najemati zaradi nepravilno poravnanih davkov.

... če bi Trgovsko podjetje »Zadružnik« v Ilirski Bistrici v »Slovenskem Jadranu«, ki je v tej občini močno razširjen, javno pojasnilo svojo politiko odkupnih cen za mleko, ker bi tako pomirilo razburjenje med kmeti;

... če bi se Kmetijska zadruga v Smarjah pri Kopru v bodoče držala medzadružnega dogovora glede odkupnih cen, ker nasprotno vnaša anarhijo v odkupno politiko drugih sosednjih zadrug in neodgovorno zvišuje cene;

Okrajna komisija za plače je te dni obravnavala negativne pojave v posameznih gospodarskih organizacijah, ki zahtevajo različne spremembe tarifnih pravilnikov in tudi pojav neupravičenega ustanavljanja novih delovnih mest, kar je v bistvu le preimenovanje dosedanjih v želji, da bi dobili možnost zvišanja tarifnih postavk. Tako je samo podkomisija za tarife pravilnike v razdobju štirih mesecev obravnavala 71 tarifnih pravilnikov podjetij, ki so zahtevali spremembe, dopolnitve in revizije ter ustanovitve novih delovnih mest. Pojavili so se celo primeri neupravičenega zvišanja števila delovnih mest z namenom, da bi si zagurali neupravičeno pridobljene tarifne postavke (Vino Koper).

Dalje je komisija razpravljala o poročilih gospodarskih organizacij, iz katerih je razvidno, da ima 46 podjetij v okraju že pravilnike o normah, medtem ko jih je komisija dobila v proučitev le 18 in 17 od njih jih je zavrnila zaradi pomanjkljivosti. To kaže, kako neresno obravnavajo sestavo pravilnikov o normah po naših podjetjih in komisija je bila prisiljena, da od njih zahteva na vpogled njihove tarifne pravilnike. Večina omenjenih gospodarskih organizacij v svojih poročilih navaja neprimerno višji odstotek dela po normah, kot je to sploh mogoče, po drugi strani pa je ugotovljeno, da se proizvodnost dela ni v preveliki meri povečala, kot bi človek sodil iz poročil. Zato takšno poročanje samo hroni pro-

izvodno in zavaža delovni kolektiv od borbe za višjo produktivnost.

Pravilniki o premijah so kljub čestim urgencam komisije še vedno le v izdelavi in pojavljajo se negativna tendenca, češ, saj nimamo dobička, kaj nam je potreben premijski pravilnik itd. Komisija stoji na stališču, da je od pravilne sestave tarifnega pravilnika, sistemizacije delovnih mest, pravilnika o normah ter pravilnika o premijah, odvisen končni rezultat naših naporov, za katerim stremimo, ko se približujemo socialističnemu načelu nagrajevanja: vsakomur po njegovem delu. Zato je pravilna delitev plačnega fonda na osnovi dobro sestavljenih premijskih pravilnikov pomembna tembolj, ker lahko pozitivno vpliva na produktivnost dela in na življenjsko raven delovnih ljudi.

Končno je komisija za plače obravnavala vprašanje neupravičenega zviševanja nadurnega dela, ki v mnogih primerih predstavlja relativno zvišanje meze, ne pa gospodarsko upravičenost. Nadurno delo se je v primerjavi z lanskim letom najbolj povečalo na obalnem področju. Zato bo komisija zahtevala podrobnejša pojasnila za opravljeno, kakor tudi za bodoče nadurno delo, kjer ne bo merilo samo ekonomska utemeljitev, temveč predvsem utemeljitev o preprečevanju škode, ki bi jo utrpela gospodarska organizacija, če ne bi izvršila potrebnega nadurnega dela.

R A Z P I S ZA TEČAJ POLITIČNE ŠOLE PRI CK ZKS (od 6. februarja do 30. junija 1957)

Petmesečni tečaj Politicne šole pri CK ZKS daje osnovno ekonomsko-politično izobrazbo predvsem delavcem in delavkam, ki se že udeležujejo v delavskem upravljanju in v družbenih organizacijah.

Prijave za sprejem v šolo pošljite na upravo Politicne šole pri CK ZKS, Ljubljana, Parmova 37/II trakt, do 31. decembra 1956., hkrati pa tudi na svoj občinski komitej.

V prijavi navedite osebne podatke o dokončanih šolah in tečajih, o stažu in funkcijah v političnih organizacijah, o osnovnem poklicu in zaposlitvi in o višini mesečnih prejemkov.

Sola ima internat, ki je namenjen predvsem tovarišem in tovarišicam izven Ljubljane. Podrobnejše informacije dobite na upravi šole oziroma na občinskem in okrajnem komiteju ZKS svojega področja. O sprejemu v tečaj bo vsak posameznik pisмено obveščen, in sicer najmanj 14 dni pred pričetkom tečaja.

DRUŽBENO UPRAVLJANJE V TRGOVINI PRED NOVIM VZPONOM potrošniških svetov

Uvedba sistema stalnih odjemalcev s potrošniškimi knjižicami bo koristna za trgovino in potrošnike — Potrošniške knjižice bodo važen pogoj za delo potrošniških svetov

Ze kar lep čas priporočata Komisija za družbeno upravljanje pri OO SZDL skupaj s Trgovinsko zbornico v Kopru trgovinskim podjetjem, ki imajo pogoje za uvedbo potrošniških knjižic in paragonških blokov, naj le-te uvedejo. Zdi se nam prav, da bralci, ki so vsi obenem tudi potrošniki, posebno pa člani potrošniških svetov, vedo, da tu ne gre zgolj za suhoparna, neutemeljena priporočila, temveč za potrpežljivo in dolgotrajno preprečevanje, da ima sistem stalnih odjemalcev z nakupnimi knjižicami vrsto prednosti tako za potrošnike kot tudi za trgovska podjetja. Oglejmo si jih.

Predvsem je vsako trgovsko podjetje oziroma trgovina — kot vsaka zdrava gospodarska organizacija sploh — zainteresirana na čim večjem številu stalnih odjemalcev, v kolikor to okolnosti dopuščajo. Tako bodi jasno, da ima n. pr. večina trgovin s špecerijo in z mešanim blagom itd., vse pogoje za pridobitev stalnih strank, če se njen kolektiv količkaj prizadeva ugoditi potrošnikom.

Solidnemu, povprečno konkurenčno sposobnemu trgovskemu podjetju ali prodajalni more torej sistem stalnih odje-

malcev s potrošniškimi knjižicami le olajšati nabavno službo, ker more trgovina z večjo gotovostjo računati z odjemom stalnih potrošnikov, obenem pa omogočajo stalni odjemalci tudi enakomernejšo obremenitev delavcev trgovin, ker lahko za stalne stranke, ki nakupijo glavino svojih potrebščin enkrat na mesec, pripravijo naročilo v tako imenovanem mrtvem času, ko ni navala strank. Razen tega že tudi same potrošniške knjižice navajajo potrošnika prej k povečanju kot omejevanju nakupa, zlasti če bo stalnim odjemalcem omogočen enomesečni kredit vsaj do gotove vsote. Čeprav trenutno zakonska določila omejenega kratkoročnega in po višini omejenega kredita ne dopuščajo, je vendar upati, da bo to v najkrajšem času.

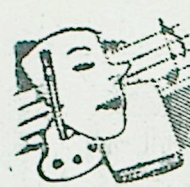
Čeprav še nismo izčrpali vseh prednosti sistema stalnih odjemalcev z nakupnimi knjižicami za sama trgovska podjetja oziroma poslovalnice, naj spričo omejenega prostora, ki nam je na razpolago, preidemo k dobri stranem, ki jih ima sistem stalnih odjemalcev s potrošniškimi knjižicami za potrošnike. Tu naj omenimo predvsem ugodnejše pogoje za redno dostavo blaga na dom, evidenco nad sestavo izdatkov za gospodinjstvo, ki jo nudijo potrošniške knjižice, dalje možnost, da potrošniki v miru pregledajo zneske, vnesene v potrošniške knjižice in tako odkrijejo morebitne pomote pri seštevavanju storjene s strani prodajalcev v naglici med navalom strank itd. Posebna prednost za stalnega odjemalca pa je potrošniška knjižica kot dokument za odmero soudeležbe na dobičku. Saj je znano, da potrošniški sveti omogočajo potrošnikom soudeležbo na deležu dobička, ki ga je ostvarilo trgovsko podjetje oziroma poslovalnica sorazmerno temu, koliko je posamezni potrošnik kupoval. Leži torej na dlani, da so prav potrošniške knjižice — včasih pa tudi paragonški bloki — najprikladnejša oblika za evidenco in dokumentacijo o višini nakupa in s tem tudi najprimernejša oblika za praktično uveljavljanje materialne baze potrošniških svetov. Paragonški bloki pa so seveda še posebej dobrodošli trgovskim

podjetjem ali poslovalnicam kot sredstvo za boljšo evidenco nad prometom. Dodamo pa naj še, da bi mnogi potrošniški sveti nedvomno z večjo prizadevnostjo kot doslej izvrševali svoje naloge, če bi bili njihovi člani izvoljeni predvsem iz vrst stalnih odjemalcev s potrošniškimi knjižicami. To predpostavko je mogoče utemeljiti z malokar omenjenimi prednostmi sistema stalnih odjemalcev s potrošniškimi knjižicami, upoštevajoč pri tem tudi materialno zainteresiranost potrošnikov zaradi soudeležbe na dobičku.

Iz vsega doslej povedanega menimo, da ni težko povzeti, da sodi uvedba stalnih strank s potrošniškimi knjižicami med važne pogoje za dobro delovanje potrošniških svetov. Če je temu tako, nam ostane odgovoriti le še na vprašanje, s kakšnimi argumenti se nekatera trgovska podjetja branijo uvesti potrošniške knjižice? Oglejmo si tri glavne: prvi je strah pred »odvečno in zamudno pisarijo«. Drugi sloni na trditvi, da se potrošniške knjižice brez možnosti kreditiranja — ki je po obstoječih predpisih prepovedano — ne bodo obnesle. Tretji »argument« pa bi bil nekako v tem, da baje nekateri potrošniki ne želijo evidence nad svojim nakupom, ker bi se tako moglo izvedeti, da kupujejo več, »kakor bi kdo mislil.« Ti, ki kupujejo »več, kakor bi kdo mislil«, pa bi v primeru potrošniških knjižic »verjetno« začeli nakupovati v različnih trgovinah, s čimer bi trgovina, pri kateri sedaj kupujejo vse, izgubila dobro stranko...

Mislím, da prvi in tretji »argument« ne potrebujeata posebne razlage. V zvezi z njima naj spomnimo le na to, da ne more biti govora o »zamudni pisariji« in »birokraciji«, če prodajalec vpiše in sešteje zneske za nakupljeno blago v potrošniško knjižico ali pa na kakršen koli drugi kos papirja. Tiste potrošnike pa, ki jim evidenca o njihovem nakupu ni po želji (če takšni sploh so?), pa je dokaj lahko spomniti, da je povsem od njih odvisno, če žele sprejeti potrošniško knjižico in z njo opisane

(Nadaljevanje na 9. strani)

kultura · prosveta

Ob koncu leta spet nov

knjižni dar Prešernove družbe

O priljubljenosti vsakoletnih knjižnih zbirk Prešernove družbe govori najjasneje visoko številni stalnih naročnikov iz vseh slojev našega prebivalstva. Nedvomno ima pri tem največ zaslug ugled, ki so si ga zbirke pridobile med zvestimi bralci v preteklih letih, prav gotovo pa so važni činitelji tudi vedno širši program, čedna oprema in ne nazadnje — cena. Pet lepih knjig za tri stotake!

Tudi zbirka za prihodnje leto, ki smo se je razveselili pred nekaj dnevi, je izpolnila lanske obljube Prešernove družbe in zadostila željam najširšega kroga mlajših in odraslih bralcev.

Največ rok bo seglo nedvomno po okusno opremljenem koledarju, kajti vsakdo bo v njem lahko našel nekaj, kar ga zanima. Njegova vsebina je pestra in sega s poljudnoznanstvenim opisovanjem na najrazličnejša področja splošne

dejavnosti. Posebej je treba poudariti praktične koristi številnih pripevkov raznih avtorjev, ki zadevajo družbeno upravljanje, znanje politiko, gospodarstvo in tehniko, zdravstvena vprašanja, naravoslovje, kmetijstvo in gospodinjstvo, ali obravnavajo nekatera vprašanja družine, mladine in slično. Vsi ti zapisi so prepleteni s krajšimi literarnimi prispevki, domačimi in tujimi, ne manjka pa tudi pestrih ilustracij, ki poživljajo vsebino knjige.

Leposlovni del zbirke obsega štiri knjige: tri povesti in poljudno pisano delo o morjih in njihovih zakladih.

France Bevk, naš najaktivnejši pripovednik, je prispeval v zbirko zgodovinsko povest »Iskra pod pepelom«, v kateri izredno živo opisuje drugi tolminski kmečki punt ob prelomu sedemnajstega stoletja, čas krutega zatiranja podložnih

kmetov, ki po prvem pred desetletji v krvi zadušenem upor, ko je breme le prehudo, pod vodstvom Šimna Golje iz Baške grape ponovno — žal tudi tokrat brezuspešno — zgrabi za orožje, da bi si olajšalo svoje težavno življenje. V knjigi slika pisatelj ob usodi glavnih junakov tedanje razmere v tolminskih vaseh in upornega človeka v boju za svoje pravice.

Med najmlajšimi bo vzbudila živo zanimanje knjiga Ivana Ribiča »Kala«, mladinska povest o pogumni ovčarski psi, ki jo je rešil iz vode, kamor jo je vrzel gospodar še kot mladiča, mladi Franjo in jo odnesel dedu v hribe. Vse do vojne je bila zvesta žival zanesljiv čuvar ovčje in kozje črede pred vsemi sovražniki, ko pa so tudi mirne gorske kraje zajeli plameni borbe, je žival izgubila zupanje v ljudi. Podobne primere je videla naša mladina tudi v filmih in jih brala v knjigi z največjim zanimanjem, zato je gotovo, da bo tudi ta povest deležna pozornosti mladih in tudi starejših bralcev.

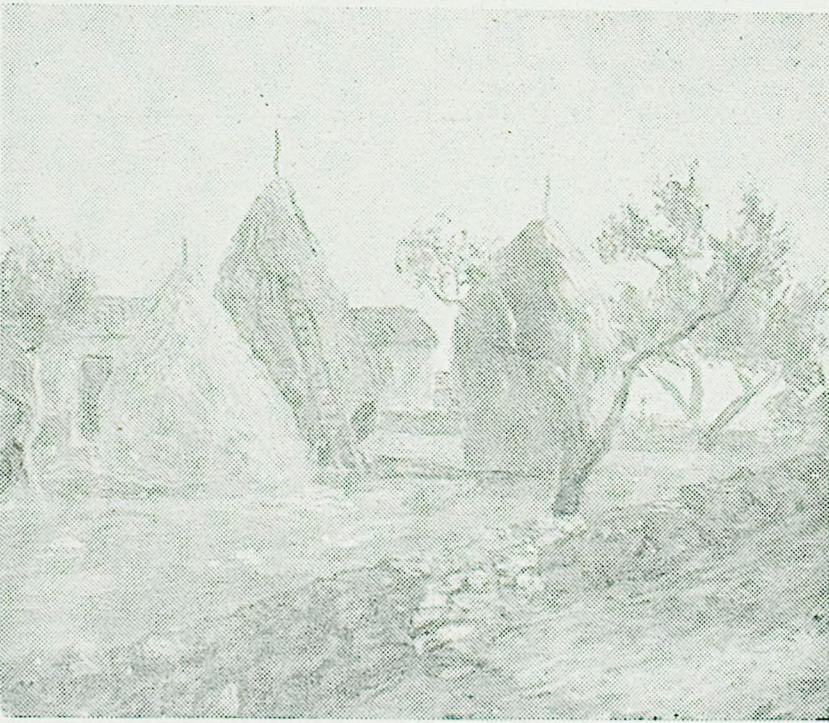
Svojevrsna povest je Bena Zupančiča »Mrtvo morje«, ki nas seznani z lepoto in krutostmi velikih morij, cvetočih in pustih obal, daljnih krajev in dežel. Dogajanja se vrše na naši ladji, ki se odpravi po zadnji vojni iz Dubrovnika proti Avstraliji. Jedro zgodbe je okoli treh ljudi, ki jih oriše pisatelj v napeti povesti: naš kapitan, mlada Avstralka in bivši nemški padalec s Krete. Avtor je iz pripovedovanja resničnih dogodivštev našega kapitana spretno ustvaril delo, ki ne bo obležalo na knjižnih policah.

S knjigo »Morja in njihovi zakladi« (avtor dr. Miroslav Zei) smo dobili poljudno pisano knjigo o neizmernih bogastvih morja, ki jih moderni človek izkorišča čedalje uspešneje, čeprav so veliki oceani in morske globine še vedno praktično nedotaknjene. Delo govori o koristih, ki jih imajo najrazličnejša ljudstva od svojega morja, je dovolj ilustrirano in bo prav gotovo razširilo obzorje mnogih bralcev na nova področja.

Za skromno doplačilo prejme bralec dodatno knjigo »Otrok od spočetja do pubertete« (dr. M. Avčin in dr. S. Lunaček), preprosto in vsem razumljivo pisano delo o otroku in okolju ter vplivih okolja na doraščajočo mladino. Knjige bodo vesele zlasti matere in ljudje, ki imajo neposredni stik z najmlajšimi, radi pa jo bodo vzeli v roke tudi vzgojitelji.

Upamo in želimo, da bi bilo delo Prešernove družbe uspešno tudi v prihodnje, prav posebno pa bi bilo želeli, da bi si njene knjige utrle pot v sleherni kraj k poslednjemu ognjišču.

J. K.

VLADO HMELJAK: Istrski motiv (olje)

NAŠ ROD

Ob 50-letnici smrti
Simona Gregorčiča

bo tu gospodoval...

Domovinska pesem spremlja Slovenca od prvih poskusov pesništva, od Vodnika, mimo Prešerna, Zupančiča in Kosovela do partizanske pesmi. V naši liriki domoljubno čustvo ne zaostaja za ljubezenskim. Obliko izpovedi pa sta narekovala čas in ustvarjalna moč.

Tudi iz Gregorčičeve nacionalne pesmi govori takratna sodobnost.

— Šel je v Gorico v šole. To je bila temna doba Bachovega absolutizma, ki je za deset let onemogočal politično in kulturno dejavnost. V ustavni dobi pa je doživel veličastnost narodnega prebujenja, ki se je izživljalo v čitalnicah. Sam se je udeleževal čitalniškega gibanja. V šoli so bili v večini slovenski dijaki. V Gregorčičevem razredu je bilo od 28 dijakov 15 Slovencev, 8 Furlanov, 4 Italijani in 1 Nemec. Vseh dijakov na šoli je bilo 424, od teh 234 Slovencev, 96 Furlanov, 54 Italijanov in 40 Nemcev. Slovenci so večkrat nastopili s pevskim zborom in recitacijami v bližnjih čitalnicah. Avgusta 1863 so goriški višješolci priredili »besedo« tudi v Tolminu. Gregorčič je za prvo točko sestavil in sam recitiral pesem Pozdrav Tolmincem, njegova prva po imenu znana pesem, polna rodoljubnega zanosa.

V tem svetu in obležju in še pod vplivom domoljubnega pe-

sništva te dobe (Preradović, Geržetič, Jenko) so se vkresale v mlademu študentu Iskrice domorodno.

Prvi zvoki Gregorčičeve lire so torej zapeli v domovinski pesmi, ki jo označuje zlasti v prvem obdobju romantični narodni zanos, čustvena vsebina in skrajna strogost v obliki, rimi in ritmiki. Iz tega časa je tudi zamisel Gregorčičeve umetniško najpomembnejše domovinske pesmi Soči.

V tej prvi, goriško-kobariški dobi je v Gregorčičevi poeziji nacionalni element najpogostejši. V drugi, rihemberški, kakor tudi v tretji, gradiščanski dobi pa prevladajo nad nacionalnimi refleksivne pesmi. Vendar je na Gregorčičevo pesem te dobe vplivala splošno politična aktivnost 70 in 80 leta tako, da je dobila rahel privzok borbenosti, ki se z Aškerčevno krepkostjo in odrezavostjo ne more meriti, vendar ne samo toži in prosi, tudi udari (Za dom med bojni grom, Naš narodni dom, Na potučeni zemlji itd.). — Tudi prvotna zamisel pesmi o Soči se je z leti prekalila v najsilnejši izbruh nacionalnega ogorčenja. Ves besedni zaklad, vzet s planinskega sveta, in primere izražajo odnos takratnega slovenskega domoljuba do naroda, ki preži po tuji zemlji in ne vpoštevata nacionalnih pravic. Tekoč ritem, v začetku živahen, razgiban, kasneje umirjeno-dostojanstven in ogorčen, je z vsebino tako zlit, da prav občutito resnično doživljamo in moč umetniškega oblikovanja.

Gregorčič je čutil z narodom, z ljudstvom, zato so bila čustva, ki jih je izražal, ljudska. Ljudstvo je občutilo bližino, neposrednost pesnikovih čustev in si ni moglo kaj, da si ne bi prisvojilo tudi blagolglasne melodije njegove pesmi. Ni Primorca in skoraj ne Slovenca, ki bi ne poznal vsaj verz iz Gregorčičevih poezij. Tako je postala Gregorčičeva pesem, kakor nobena umetna pesem pri nas, last ljudstva. Tolažila ga je in bodrila. V dolgih letih italijanske okupacije ga je spremljala z upanjem v boljše dni. V najhujših letih, ko je zgodovina preizkušala naš narod, pa je Gregorčičeva domoljubna pesem vhljala moč v naš narodni odpor in vero v lepšo prihodnost.

-bj-

Likovna dejavnost v Novi Gorici

Tudi Vlado Hmeljak pripravlja razstavo

Vest o skorajšnji razstavi akademskega slikarja Rafaela Nemca v Novi Gorici se še ni dobro raznesla, ko se je zvedelo, da se tudi agilni slikar Vlado Hmeljak iz Šempetra z vso vnemo pripravlja na razstavo del, ki so nastala v času od njegove zadnje razstave v Novi Gorici pa do danes. Z razliko od lanskega leta se misli tokrat predstaviti občinstvu v svojem rojstnem kraju Šempetru pri Gorici.

Vlado Hmeljak je že v svojih otroških letih pokazal izredno voljo in nadarjenost za risanje. Ko si je izbral življenjsko pot, se je odločil za učiteljsko, ker mu je bila pot na akademijo zaprta zaradi nezadostnih sredstev. Toda Vlado ni klonil. Vsak prosti trenutek je izkoristil za risanje.

Čas in nenehno poglobljanje v skrivnosti slikarske umetnosti je napravilo iz njega nekaj več kot amaterja...

Prvič je razstavljal na skupni razstavi goriških slikarjev leta 1939, pozneje pa so bila njegova dela razstavljen tudi v Vidmu. Poleg slikarstva ga je začelo mikati tudi kiparstvo.

Vojna je tudi zanj pomenila za-

časno prekinitev slikarske dejavnosti. Po osvoboditvi se je takoj oprijel priljubljenega slikanja. Največ je slikal skupno z akademskim slikarjem Rafaelom Nemcem, s katerim je priredil prvo slikarsko razstavo v Šempetru, januarja leta 1951. Ista dela pa sta razstavljal še na gospodarski razstavi v Solkanu. Samostojno je prvič razstavil svoja dela pozimi 1955 v Novi Gorici. Razstava je bila zelo dobro obiskana in, kar se prav redko zgodi, skoraj polovica slik je bila prodana.

Veliko večino dosedanjih Hmeljakovih podob sestavljajo olja, ki prikazujejo primorske motive. Tudi razstava, za katero se pripravljajo, je posvečena primorski motiviki.

Hmeljak poučuje risanje na domači nižji gimnaziji. Aktivno dela tudi v delavski prosvetnem društvu »Svoboda«, kjer ga poznajo kot dobrega violinista, igralca, režiserja in scenarista. Leta 1955 se je začel ukvarjati tudi z linorezom; okusno je opremil Kmečki koledar za leto 1955.

Razstava, ki jo namerava prirediti, bo nedvomno prinesla svoj delež k nadaljnjemu razvoju slikarstva na Primorskem. T. B.

Naši vzgojni problemi

Nova morala namesto sodnega preganjanja

(ODLOMEK IZ PREDAVANJ VIDE TOMŠIČEVE »DRUŽINA IN SOCIALIZEM«)

Nekateri menijo, da sedanja oblika zakonske zveze in zakonskih odnosov, urejena z zakonom, v bistvu nasprotuje bistvu odnosa med moškim in ženo kot privatnega odnosa. Pravzaprav bi lahko rekli, da je res tako ne le z družinskimi pravicami, marveč tudi z razvojem države ter prava in zakonov sploh. V nadaljnjem razvoju socialistične družbe si bomo prizadevali, da bodo namesto togih zakonov na raznih področjih našega življenja prevladovali v človeških odnosih zakoreninjene norme, ki bodo onemogočile samo tiste pojave, ki jih družba ne bo hotela trpeti. Tedaj ne bo več potrebno, da bi veljali prisilni pravni predpisi o človeških odnosih, kakor so zakonsko in družinsko življenje ali odnosi na kakem drugem področju življenja. Mi si vsekakor tega ne zamisljamo kot stalno anarhijo, marveč tako, da bodo ljudje takrat dovolj vzgojeni in zavedni, da pa je to odvisno ne le od vzgoje, marveč tudi od razvoja družinskih materialnih sredstev. Na primer, mi si vsekakor lahko mislimo, da nekega dne ne bo več potrebno, da bi s predpisi preprečevali tatvino. Toda kdaj bo to možno? Takrat, ko bo komunistična družba tako bogata, da bo lahko dala slehernemu po njegovih potrebah, takrat bo tatvina samo še izraz patološke stanja tatu, in zato ga bodo spravili v bolnišnico, ne pa v zapor. Preden pa bo prišlo do tega, bo mogoče še mnogo časa. Isto velja za družino in zakonsko zvezo.

Mislim, da ste lahko iz moje razlage povzeli, da nisem obremenjena z gledanjem na to, da je treba počakati na nekakšno dovoljenje ali na blagoslov, da lahko pride do odnosa med dekletom in fantom, na drugi strani pa menim, da bi takšnih odnosov ne smeli sklepati v mnenju, da je to nekakšna prehodna zabava. Menim, da mora biti človek naših dni, človek prihodnosti, socialistični človek nosilec še bolj razvitih čustev, kakor je bilo to doslej. Videli smo, da je individualna spolna ljubezen plod razvoja človeštva in da lahko postane v socializmu temelj čvrstih in trajnih zakonskih odnosov in družine. Se več. Tudi v prihodnje se bo negovala, razvijala in plemenitila materina ljubezen, zlasti pa ljubezen, ki je v patriarhalni družini dokaj zaostala, namreč očetova ljubezen. Delovati moramo v smeri razvoja vseh teh čustev. In ko se bodo ta čustva še bolj razvila, mislim, da za človeka bodočnosti ne bo mo-

goče, da bi zdrav zagrešil hujši prestop, ki ne bi bil v tem pogledu spodoben za človeka. In kakor zdaj ni več zakona proti ljudožerstvu, vemo pa, da je v zgodovini veljal, tako tudi v prihodnosti ne bo potrebno, da bi z zakonom tako podrobno določali obveznosti zakoncev, kakor tudi oblike, v katerih te odgovornosti sprejemajo in se jih osvobajajo; potrebni ne bodo več predpisi proti zanemarjanju in grdemu ravnanju z ženo in otroki, proti raznim družbenim hibam, na katere še zmerom zavedamo. Menim, da bi bilo zato pravilno, da bi v naši družbi še več storili z besedami in dejanji. Če bi delali na teh osnovah in iskali čim hitrejša pota k tem ciljem, bi odgovorili na mnoga težavna individualna vprašanja, ki jih v sedanji družbi vsekakor še ne moremo obravnavati brez bolečin.

Zdaj, v prehodnem obdobju, ko družba kot celota ne more materialno zagotoviti vseh teh potreb in skrbeti za vsakega posameznega človeka, zdaj zlasti poudarjamo ne samo moralo, marveč tudi materialno in moralno odgovornost družine v zvezi z otrokom. Nehali smo se vmešavati in čedalje manj se bomo vmešavali v zakone brez otrok, saj imamo tu dejansko opraviti z voljo zakoncev, in naša dolžnost je samo, da jo spoštujemo, če ne ovira našega družbenega reda ali če ne žali osebnosti človeka. Vmešavamo pa se v zakonske odnose in skrbno vodimo ločitvene razprave zlasti zaradi otroka. Mislim, da moramo v naši družbi nasploh še bolj kakor doslej gojiti odnos do otroka, odgovornost očeta in matere nasproti otroku. Zdaj si prizadevamo, da bi se ta odgovornost manifestirala ne samo v tem, da se otrok rodi, marveč tudi v tem, da ga po možnosti gmotno in vzgojno preskrbimo. Sami dobro veste, da je storila naša družbena skupnost vse, da pomaga družinam z otroki, in toda, gledano v celoti, družba še ni dovolj preskrbela otroka in tudi ne more gmotno prevzeti skrbi zanj.

Se težavnejše je vprašanje vzgoje otroka. Iz pedagogike in psihologije vemo, da je otroku prav tako kakor vsakemu človeku, otroku pa še najbolj potrebna individualna ljubezen. Pri otrocih v prvih letih življenja, ki niso doživeli ljubezni staršev ali kakšnega svojca, so nastale hude posledice v otroški psihi. Zato si moramo prizadevati, da bomo pri sklepanju zakonskih zvez, morda bolj rečeno spolnih odnosov ne glede na

to, ali je zakon sklenjen ali ne, povedali mladini, da izvira iz tega odgovornost za otroka, da to ni zgolj njihova zabava, marveč osebna, moralna in družbena obveznost.

V tej zvezi nastane še drugo vprašanje, vprašanje ureditve porokov, vprašanje planiranja družine. Vsekakor ne moremo misliti, da je izhod iz položaja, če pride do nosečnosti, v odpravi telesnega plodu. To je zlo, ne samo družbeno, marveč predvsem zlo za žensko, ki si lahko za vse življenje pokvari zdravje ali postane sterilna in se tako onesposobi, da bi kdaj postala mati. To ima lahko hude posledice in po mojem mnenju je odprava telesnega plodu razen tega nekulturen in nehuman način obravnavanja tega vprašanja, ki bi ga lahko dopustili samo izjemoma, kar tudi delamo. Zato se moramo bolj zanimati in bolj pojasnjevati to vprašanje, boriti se moramo za uvedbo

kontracepcije, za kar smo že začeli delati. Osebnostno mislim, da je potrebno, da vedo za to ne samo zakonci, marveč vsi mladi ljudje. Mi dobro vemo, da človek fizično dozori prej kakor psihično, prva in druga zrelost pa nastaneta čisto pred gmotno možnostjo za sklenitev zakonske zveze, torej pred možnostjo, da bi nudili otroku vso potrebno preskrbo, nego in ljubezen.

Mladina mora razumeti, da so zakoni, ki nalagajo odgovornost iz spolnih in zakonskih odnosov, zdaj nujno potrebni ne samo zaradi gmotne preskrbe otroka in nepreskrbljenega zakonca, marveč naj tudi pomagajo upoštevati in gojiti bodoče norme človeškega življenja. Mnogo bolj kakor slabi filmi, stripi in razne knjige vpliva na otroka zakon, družina, ki ni srečna, v kateri otrok ni deležen ljubezni staršev, v kateri ni tistega, kar želi. S tem ne mislim reči, naj bi se ljubezen izražala v tem, da mora biti mati 24 ur dnevno pri otroku. Mislim, da otrok dobro ve, kdaj ima oporo v svojih starših in kdaj ne, da to ni vprašanje fizične prisotnosti, marveč vprašanje psihičnih vezi z otrokom, ki se lahko razvijajo tudi v primeru, ko je mati zaposlena.

Praktični jesenski plašč, ki ga za zimo podložimo s krznom. Kostum je iz istega blaga kot plašč, kučma pa je enakega krzna, kot podloga na plašču.

NEKAJ ZA NAŠE GOSPODINJE

PAPIR V GOSPODINJSTVU

Uporaba starega in že rabljenega papirja, kakor tudi novega, je v gospodinjstvu zelo mnogovrstna.

V stanovanjih, nad neogrevanimi prostori in nad raznimi prehodi, so tla zelo mrzla. Hladu, ki veje iz tal, ne zadrže niti preproge niti druge obloge. V takem primeru si pomagamo s časopisnim papirjem, ki ga razgrnemo po tleh v več plasteh. Med posameznimi plastmi se namreč zadržuje zrak, ki je prav tako slab prevodnik toplote kakor papir. Polaganje časopisnega papirja pod preproge je še drugače koristno, zakaj moljem tiskarska barva zelo smrdi in se jih tako lažje znebiti. Časopisni papir uporabljamo tudi zato, da udušimo zvok oziroma ropot v stanovanju. Tudi v ta namen ga devamo v več plasteh pod preproge in tekače. Tako nastane dobra izolacijska plast proti zvoku, kar je posebno potrebno v družinah z več otroki oziroma v hišah, ki niso zvočno izolirane.

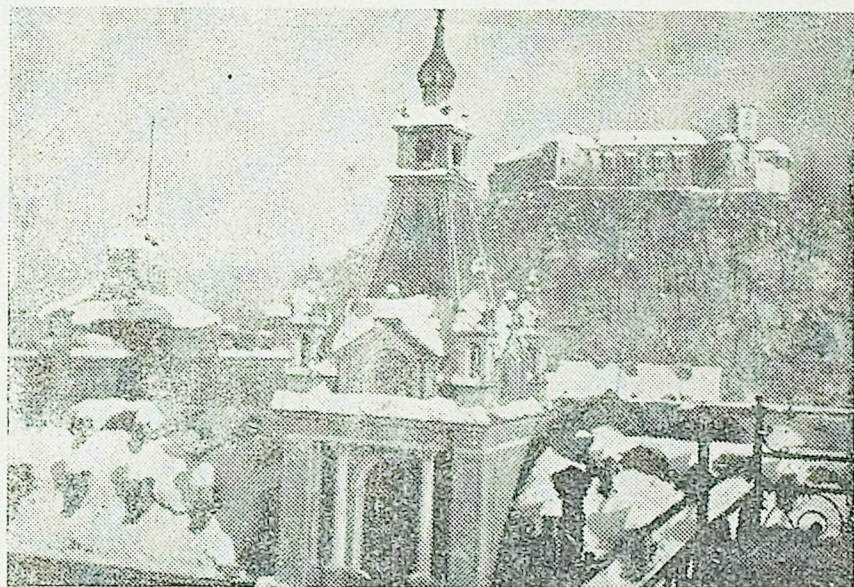
Predpražniki, podloženi s papirjem, ki pa naj ne gleda izpod robov, preprečujejo drčanje pri brisanju čevljev, hkrati pa se na papirju nabira prah, ki ga lažje higiensko odstranimo kot s pometa-njem.

S papirjem zadelamo lahko tudi špranje pri oknih in vratih, da nam ne bo vleklo. Z njim pokrivamo zimske zaloge živil v kleti, da jih zaščitimo pred mrazom, n. pr. krompir in jabolka. Krompir zaščitimo s papirjem tudi pred svetlobo, da ne zeleni in ne začne prezgodaj kaliti. Pri vskladiščenju sadja zavijemo občutljive sadje v svilnen papir, da se delj časa drže. V papir zavijemo na primer jabolka tudi tedaj, če jih nameravamo hraniti v ogrevanem prostoru. Papir preprečuje preveliko izhlapevanje vode v sadju, v

in kuhalnike. Čist papir, s katerim brišemo britvice ali britve, nam bo očuval marsikatero brisačo pred poškodbami.

V zadnjem času se vse bolj uveljavljajo papirnati prtici, ki jih devamo h pogrinjkom. Seveda pa morajo biti dovolj veliki, da služijo svojemu namenu.

Za vse to pa niso neobhodno potrebni omenjeni zvitki papirja, čeprav bi želeli, da bi tudi naša industrija mislila na to. Pomagamo si lahko s papirjem, ki nam je na razpolago in izkoristimo katerega koli, ki ga dobimo pri raznih na-

Ljubljano je pobelil sneg...

neogrevanem stanovanju pa ga štiti pred mrazom.

S starimi časopisi in rabljenim ovojnim papirjem zavarujemo pred mrazom tudi nekatere vrtnne rastline, n. pr. vrtnice. Zlasti se to obnese v mestnih vrtovih, če ni na razpolago smrečja za oblogo. Papir dobro štiti občutljive rastline tudi pred slano, n. pr. paradižnike in zgodaj cvetoče špalirno sadje (marelice).

Uporaba papirja pa je tudi v kuhinji neprecenljiva. Z njim lahko prištedimo na kuhinjskih brisačah in pranju ter opravimo mnogo kuhinjskega dela bolj snažno in higiensko.

V ta namen imajo ponekod pritrjene pri umivalnem koritu na zidu zvitke posebnega, nekoliko nakodranega papirja, ki je v primer-nih razdaljah drobno preluknjani, da ga je lažje odtrgati. S tem papirjem si pri delu brišemo roke ali tudi posodo, posebno pločevinasto, ki je vedno ne pomivamo, in prav tako pekače, nože in drugo orodje, ki se ga poslužujemo med delom. Papir podložimo tudi pri čiščenju zelenjave in ga potem z odpadki vred odvržemo med smeti.

S papirjem, tudi časopisnim, lepo očistimo pomivalna korita, vedra za odpadke, umivalne školjke in kadi, ogledala, šipe, štedilnike

kupih. Razumljivo pa je, da mora biti papir, ki pride v stik z živili in posodo, čist in nerabljen.

Tudi zaščita raznih živil s papirjem se dobro obnese. Tako n. pr. zavijemo v poletni vročini salamo, sveže meso in podobno v pergamentni papir in denemo zavitek v očisto kurošice peči ali v pečico nekurjenega štedilnika. Papir mora biti čist, da z njim ne okužimo živil. Zaviti v pergament ostane dalj časa svež tudi kruh, namazani oziroma obloženi kruhi in sir. V papir zavita mastna živila, n. pr. surovo maslo, slanina, konserve z majonezo in podobno, se drže dalj časa. Ker pa se maščobe na zraku razkrajajo, moramo zavitek oviti s temnim papirjem. Tako zavijemo tudi steklenice z oljem, če jih nameravamo hraniti dalj časa, prav tako kozarce z mastjo.

Mleko ohranimo sveže, če ga v posodi postavimo v mrzlo vodo in ga tako pokrijemo s papirnatim stožcem, da segajo robovi v vodo. Papir srka vodo in ko le-ta hlapi, hladi zrak okoli posode z mlekom.

Imamo pa še posebne vrste papirja za police in predale, kjer hranimo živila in posodo. Odička tega papirja je v tem, da ga lahko umijemo.

(Po »Sodobnem gospodinjstvu«)

MLEČNA KUHINJA

NEKAJ BESED O MALICAH V MLEČNIH KUHINJAH

Potrebne so vsem otrokom in mladini in ne samo nekaterim. Odredno in pravilno sestavljenih malic je v veliki meri odvisno otrokovo zdravje, pa tudi njegova sposobnost in sprejemljivost za šolsko delo. Malice morajo biti sestavljene tako, da z njimi nadomestimo vse tiste snovi, ki jih otroci in mladina v domači prehrani ne dobe v zadostnih količinah. To so predvsem živalske beljakovine, rudninske snovi (kalcij) in vitamini. Posebno važne pa so malice kot vmesni obrok med zajtrkom in kosilom za otroke zaposlenih staršev, posebno v primerih, kjer otroci neredno zajtrkujejo in kosijo pozno popoldne.

Iz vzgojnega stališča je važno, da razširimo malice na vse otroke v šoli, ker s tem zabrišemo socialne razlike in ne vzbujamo med součenci nevoščljivosti. Prav tako krepimo tovarštvo in čut medsebojne pomoči, če otroke pravilno vključujemo v pripravo in razdeljevanje malic.

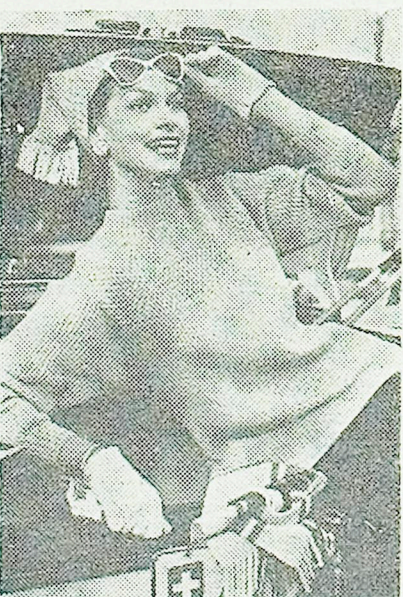
Da bodo malice res zdrave in okusne, jih moramo pripravljati sproti. Preračunati moramo točno potrebno količino, da ne bo ostankov. Večina namazov je sestavljena iz hitro pokvarljivih živil, zato jih ne smemo hraniti do drugega dne, prav tako tudi ne mlečnih mešanic s sadjem.

Beljakovine nudimo otrokom predvsem z mlekom in to v lahko prebavljivi obliki; nadalje v jogurtu, skutu, siru, mesu, ribah in jajcih.

Rudninske snovi in vitamini so v sadju in zelenjavi, kakor tudi v mleku. Posebno je važno mleko, ker vsebuje veliko kalcija. Pozimi pripravljamo namaze z dodatkom zelenega peteršilja.

Kruh naj bo črn, ker vsebuje več rudninskih snovi in vitaminov. Za spremembo specimo kruh z dodatkom suhega mleka. Na ta način ga obogatimo z beljakovinami.

Prednost naj ima naravni sladkor, ki je v sadju, sadnih sokovih.

Pletenine za zimo: debela jopica, ki jo lahko nosimo k hlačam ali h krilu. Iz enake volne je tudi čepica in rokavice.

JAJČNO MLEKO

2 in pol litra mleka, 5 jajc, 20 dkg sladkorja.

Jajca in sladkor dobro razmešamo, da naraste, nato k temu prilijemo med mešanjem nekoliko vrelega mleka in vse skupaj zmešamo s prevretilim, že odstavljenim vročim mlekom.

To mleko je priporočljivo za slabotne in okrevajoče otroke.

MLEČNA JUHA I.

2 in pol litra mleka, sol, 10 dkg moke, 10 dkg sladkorja in cimet.

Mleko zavremo in malo osolimo; v 1 dl vode gladko razžvrkljamo moko in jo polagoma med stalnim mešanjem vlijemo v mleko. Mlečno juho kuhamo na slabem ognju 20 minut. Nazadnje ji primešamo sladkor in cimet.

MLEČNA JUHA II.

2 in pol litra mleka, sol, 6 dkg bele moke, cimet, 10 dkg sladkorja, limonina lupinica, vanilija, 2 jajci, 2 dkg sladkorja.

V pol litra mrzlega mleka razžvrkljamo moko in jo kuhamo med stalnim mešanjem pet minut. Ostalo količino mleka zavremo, dodamo razžvrkljano mleko in moko, nato pa še cimet, sladkor, limonino lupinico in sol. Ko zavre, potegnemo posodo na kraj štedilnika in v to vlijemo rumenjaka, posebej razžvrkljana z žlico hladnega mleka, nato takoj zakuhamo še žličnik iz snega, zmešanega s sladkorjem.

Jed je primerna za večerjo s kakršnimkoli sadjem in kosom kruha.

Pripovedovanje mladega mornarja z naše ladje »GORICA« o plovbi na Daljni vzhod

Tik pred spopadom skozi Sueški prekop

Ze pri vrodu v pristanišče Port Said nas je čakal majhen vlačilec. Z njega je na našo ladjo pripeljal čoln ladijskega pilota, ki je takoj prevzel poveljstvo in usmeril »Gorico« na odredeno sidrišče.

Pri vrodu v pristanišče je na desni strani velik valobran, ki se pred mestom spremeni v pomol. Tam se pred prvimi mestnimi hišami dviga spomenik graditelju prekopa, francoskemu inženirju Ferdinandu Lessepsu. Obrnjen je proti pristaniškemu vrodu, ki je obenem začetek prekopa, in z dvignjeno roko kaže proti njemu. V pristanišču je že vse polno ladij, ki čakajo na formiranje konvoja za plovbo skozi prekop.

Port Said je izredno živahno mesto. Zraslo je na desni strani ob vrodu v kanal in je polno malih obrtnikov, branjevcev in trgovčev, mornarjev in pristaniških delavcev. Vsem tem ljudem je prekop vir življenja, začetek in konec vsega.

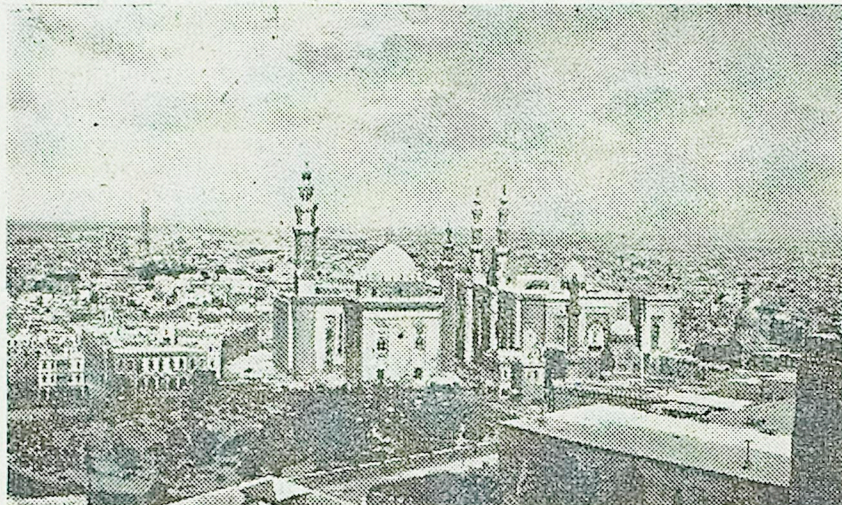
Ob obali je v vodi in na suhem vse polno majhnih čolnov. Med velikimi ladjami v pristanišču kar mrgoli čolnov in čolničkov, v katerih se prevažajo trgovci in branjevci, agenti raznih družb, vojniki in policisti, financarji in zastopniki Sueške družbe. Posebne ladje vozijo do velikih ladij vodo in pogonsko gorivo.

NA SIDRU V PORT SAIDU

Se nismo bili dobro privezani za plavajoče boje, ko so že priveslali do naše ladje in jo »napadli« celi roji trgovcev in branjevcev, ki so kar po palubi razstavili najrazličnejše blago. Zanimivi so njihovi čolni. Na notranji strani imajo vse naokoli celo vrsto predalov in polic za razno blago, na sredi pa je ravno in samo toliko prostora, da lahko stojita in veslata dva človeka — trgovec in njegov pomočnik. Trgovec se z vzorci blaga povzpne na ladjo, pomočnik pa ostane v čolnu. Med seboj sta v stalni zvezi s pomočjo dolge vrvi. Po tej vrvi nato trgovec vleče na ladjo vse blago, ki ga za prodajo potrebuje. Teh trgovcev je ogromno in svoje blago ponujajo s pravo orientalsko vsiljivostjo in kričanjem v vseh mogočih jezikih, tako da je na ladji pravi Babilon. Če pokaže kdorkoli le malo zanimanja za blago, ga trgovec ne izpusti z oči, dokler mu ni vsilil vsaj nekaj svojega blaga. Predvsem prodajajo razne spominčke in podobne drobnarije, ki so sicer na zunanji strani mične, po kakovosti pa zelo malo vredne. Za blago postavljajo ti branjevci nemogoče cene, nato pa se pogajajo ter končno popustijo včasih tudi pod tretjino prvotne zahteve. Kakor govorijo skoraj vse jezike sveta, tako tudi prodajajo za vse svetovne valute — cena zavisi od bolj znane. Čim manj je denar poznan, manjšo ceno ima.

V Port Saidu je tudi veliko številno pomorskih agencij. Vsaka večja ladijska družba ima tu svojega zastopnika — agenta, ki skrbi za nabavo potrebnega materiala, vode, goriva, za morebitna popravila

ladij, za tovar in nešteto drugih malenkosti. Nanj je tudi naslovljena vsa pošta za ladje njegove družbe, ki plovejo skozi to pristanišče.

Glavno mesto Egipta — Kairo — je prav tako precej trpelo med sedanjimi sovražnostmi zaradi nečloveškega bombardiranja iz zraka

Tudi na našo ladjo je čakal v Port Saidu agent in z njim kup pisem in časopisov, med njimi pa je bil seveda naš »Slovenski Jadrani«.

PO PREKOPU VSE V REDU

Naslednji dan smo v konvoju nadaljevali vožnjo skozi kanal. Čeprav smo pluli po prekopu tik pred

Palme v Malajskem arhipelagu prispevajo s svojimi sadeži k prehrani domačinov

izbruhom sovražnosti in izraelsko-francosko-angleške agresije na Egipt, še ni prav nič kazalo na kakšno vojno nevihto. Videti ni bilo nobenih vojaških priprav. Edi-

ni vojaki, ki jih je bilo videti, so pripadali stalni posadki v bunkerjih ob vrodu v Sueški kanal. Nikakršne vznemirjenosti ali nereda ni bilo opaziti.

Pokrajina ob prekopu je zelo pust. Vendar pa je desna stran bolj rodovitna. Po njej vodi ob kanalu asfaltirana cesta, na kateri se stalno srečujejo brzeči avtomobili. Vzporedno teče železnica, po kateri prav tako nenehno vozijo vlaki. Vsakih nekaj kilometrov so nadzorne postaje in servisna služba za vzdrževanje prekopa. Privezane boje z lučmi označujejo ponoči plovno smer po prekopu.

Poseben prostor je na nekaterih mestih v prekopu določen za srečavanje ladij. Čez prekop je nekaj mostov na vrtilnih stebrih, da se lahko odpirajo in dajejo ladjam prosto pot.

Na levi strani prekopa, na Sinajskem polotoku, pa se takoj začenja prava puščava in pesek sega do same vode. Le sem in tja je videti skupino hiš, ki pa so ponavadi le vojašnice.

Po prekopu smo videli tudi vse polno čolnov, s katerimi domačini lovijo ribe. Zemlja je tamkaj skop in so prav ribe najvažnejši del njihove prehrane. Trdo življenje je to, borba za goli obstoj.

Na izogibalšču, že pri koncu kanala, smo še nekoliko počakali, da je mogel mimo konvoj, ki je plul v nasprotno smer, nato pa smo ponoči, mimo razsvetljenega Sueza, izpluli iz Sueškega prekopa ter dosegli in se znašli.

V RDEČEM MORJU

V njegovih vodah se je šele začela prava vročina. Ker je na obeh straneh puščava, ki oddaja svoj del po silovito vročem soncu absorbirane toplote tudi vodi, od vrha pa pritiskajo neposredno sončni žarki, je tamkaj res več kot toplo. Vsako delo, najmanjši napor, je že pomenil pravo kopel. Še ponoči nismo več mogli vzdržati v kabinah in smo si na palubi, na krmi, napravili nekakšne zasilne šotore in bivake. Dobili smo prvo količino ruma, ki daje — mešan z vodo seveda — prav osvežilno pijačo. Začeli smo uporabljati tudi tropeske čelade, ki smo jih dobili v Port Saidu.

Posebno huda vročina je bila seveda v strojnem prostoru, kjer je stalno nihala med 50 in 60 stopinj Celzija. Menda ni treba posebej praviti, kako naporno je delo v takih pogojih — čeprav tega ne pripovedujem zato, da bi morda kdo mislil, da se pritožujemo. Še zdaleč ne! Na to vročino smo bili pripravljeni in jo pač vzeli kot nujno zlo, saj smo prav mornarji navajeni vročine in mraza, sonca in dežja, snega in vetra in hudih viharjev. To je naš poklic in naše delo se močno pozna pri graditvi boljšega življenja. Ta zavest nam tudi daje moč, da vse težave lažje prenašamo.

Da je posebno v strojnem oddelku vroče in tamkaj iz človeka vdira voda skozi vse luknjice, priča tale anekdota z naše ladje — dogodek na tej prvi vožnji skozi Rdeče morje: V strojnem prostoru je vodja stroja nekaj delal, pod

njim pa je imel opravka strojni mazač. In ta pravi vodji stroja:

»Vodja, zaprite že tudi ta ventil, če ne bom še jaz ves moker!«

Vodja je hudomušnega mazača najprej po strani pogledal, ko pa je doumel šalo, se je še sam zasmejal.

No, konec pa je bilo tudi Rdečega morja. Ker smo bili zdaj pred najdaljšo etapo svoje plovbe, smo se zaustavili na najjužnejši točki Rdečega morja.

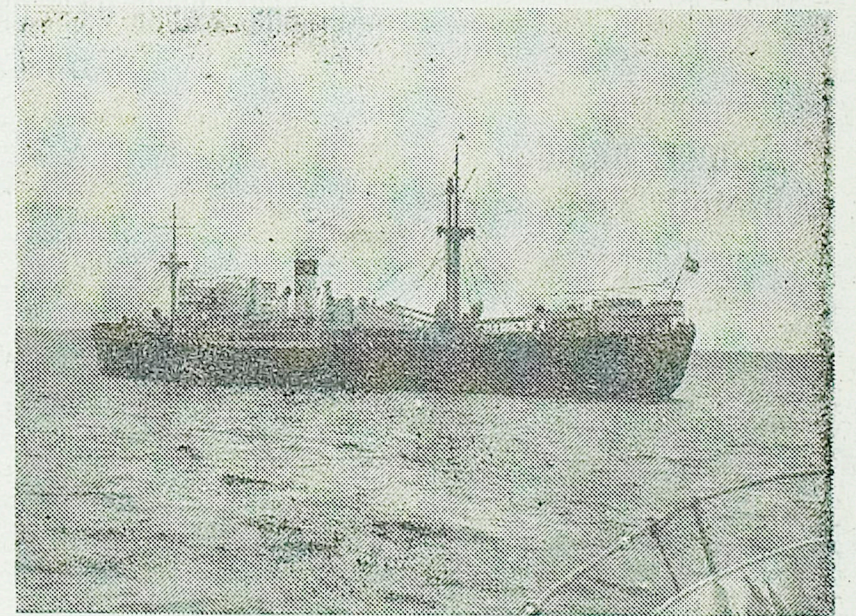
V ADENU

Aden je angleška kolonija od leta 1839. H koloniji spadajo še Mali Aden, naselbina in mesto Seik Otman na celini z mestoma Imad in Hisva ter otok Perim, ki bi mu po naše rekli Vražji otok. Politična ureditev loči poleg kolonije protektorat Aden, ki se deli na vzhodni in zahodni adenski protektorat. Zahodni adenski protektorat sestavlja 19 sultanatov, ki jim načeljuje sultan Laheja Fadl'Abdul Karim, vzhodni pa obsega Hadramaut ali po naše deželo sončnega sija. Tudi to deželo sestavlja več držav, ki jim načeljuje sultan Shibra in Mukalle z glavnim stanom na otoku Sokotra.

Mesto in pristanišče Aden ima 32.000 prebivalcev, celotna kolonija (brez protektoratov) pa šteje 82 tisoč ljudi. Tu živi in diha pravi konglomerat najrazličnejših narodnosti. Prevladujejo Arabci in Indijci, nekaj je Židov, medtem ko je Evropejcev — največ Angležev — pa le okrog 750. V mestu je nekaj predelovalne industrije in brez števila breznic. Najlepše kaže nastajajoči rafineriji nafte, medtem ko tovarne olja, mila, tobačne in še nekatere druge životarijo.

TITO—NASER — SAVA — SAVA!

Adensko pristanišče, ki mu pravijo Steamer Point, nima pomola, marveč le sidrišče. V glavnem v

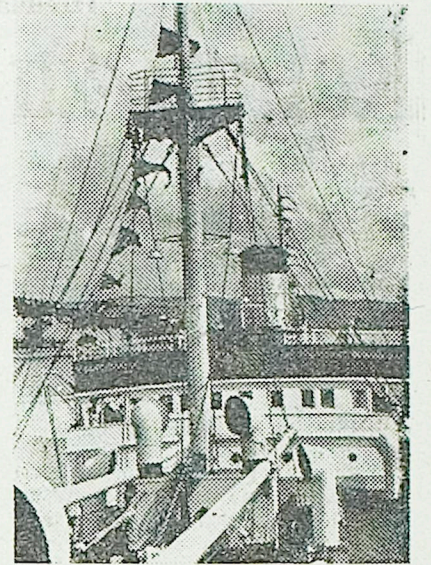

Največja trgovska ladja »Splošne plovbe« je še vedno »Rog«. Srečanje z njim je bil prijeten in vesel dogodek za posadki obeh ladij in je za nekaj časa prekinil enoličnost vožnje

njem le pretovarjajo blago in prekrbujejo ladje s pitno vodo in pogonskim gorivom. Ze zunaj pristanišča nas je pričakal pristaniški pilot in nas popeljal na sidrišče. Tamkaj se je takoj ponovil prizor z nasilnimi trgovci, ki pa so bili v Adenu še veliko bolj taktični in bolj poučeni o dogodkih — ali pa manj taktični — kdo vé? Pogajajo se in ponujajo, da je kaj, pri tem pa nenehno ponavljajo: »Tito—Naser! Sava — sava!« kar naj pomeni, da sta Tito in Naser prijatelja.

Aden je križišče mednarodnih pomorskih poti in ima nekoliko mednarodni značaj — vsaj kar zadeva blago, ki ga trgovci ponujajo: ameriške cigarete in cowboyske hlače, angleški šofri, perzijske preproge itd.

V adenskem pristanišču je vedno nekaj angleških vojnih ladij, ki so sestavni del tamkajšnje vojaške posadke. Tudi to ozemlje je »vroče« za Angleže, ki jim pred očmi kopni nekdanja moč in slava levjega imperija.

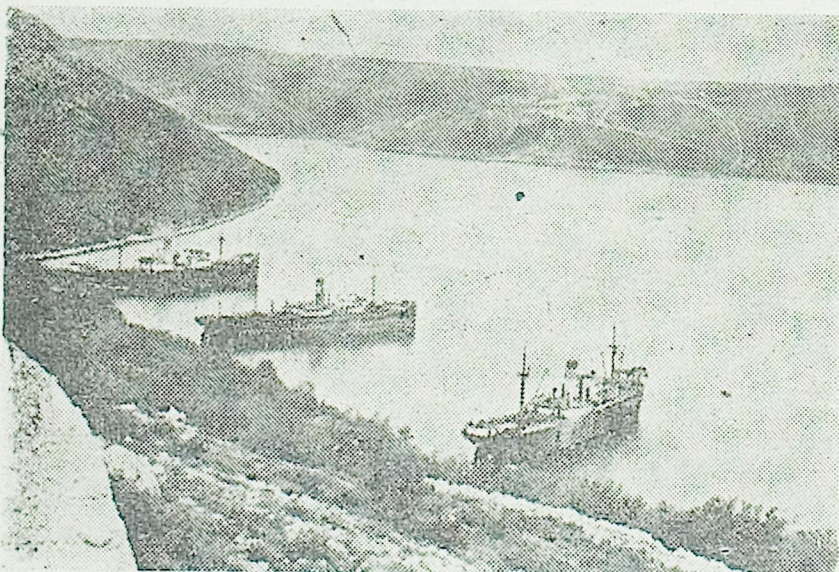
»Velika gala« na ladji: paluba je vsa očiščena še bolj kot ponavadi, po vrveh pa visijo slavnostne zastave. Ob vsakem prazniku, ob vsakem veselju dogodka je tako; vsa ladja je odsev slavnostnega in veselja razpoloženja svoje posadke — ki bo, čeprav daleč od domovine, prav tako kot vsi ostali državljani, v takem razpoloženju proslavila naš veliki Dan republike

PROTI SINGAPURU

Dopoldne smo se preskrbeli s pitno vodo in takoj nadaljevali našo pot. Kmalu smo zapluli v Indijski ocean, kjer nas je pozdravila božajoča sapica in nekoliko ohladila ozračje. Prijeten vetrič nas je spremljal vse do daljnega Singapura. Ves čas plovbe smo imeli izredno lepo vreme, vendar nas je vse do prihoda med Malajski polotok in Sumatro pošteno pozibavalo zaradi mrtvega morja; čeprav ni bilo nobenega pravega vetra, pa je morje nenehno valovilo. Družbo so nam delale samo morske lastavice in igravi delfini.

SREČANJE Z »ROGOM«

Dne 6. novembra smo srečali našo sestrsko ladjo »Rog«, ki se je s Kitajskega vračala na Reko. Njo so pa že prizadeli egiptovski dogodki in je bila zaradi blokiranega Sueškega kanala prisiljena pluti

Del trgovskega ladjevja »Splošne plovbe« iz Pirana, zasidran v zalivu pri Raši v Istri, potem ko so ladje prevzeli predstavniki »Splošne plovbe«

OB MALAJSKI OBALI

Čim bolj smo se bližali Singapur, bolj pogosto nas je pral dež. Nastalo je pravo aprilsko vreme. Na predvečer prihoda v Singapur plovemo ob malajski obali. Gosti gozdovi se razprostirajo vse do morja, vmes pa se belijo domačinske hišice.

Jutri bomo v Singapur. Končujem pismo z najlepšimi pozdravi za vse vas, posebno bralce »Slovenskega Jadrana«, in za vso domovino — z naše ladje, ki je del te domovine in nosi njeno ime in zastavo širom svetovnih morij in obal. Prihodnji pozdrav pa že iz Pekinga!

Danilo Male

Izredna seja Trgovinske zbornice za okraj Koper

Koraki za izboljšanje preskrbe

Trgovina v okraju Koper ne izpolnjuje svoje naloge! Te ugotovitve se v zadnjem času ponavljajo na sestankih in na raznih konferencah upravnih organov, političnih organizacij in med potrošniki.

Tako n. pr. cene v Kopru niso v sorazmerju s cenami v drugih krajih, izbira blaga je slaba in nezadostna, stalno primanjkuje zelenjave in sadja, za ozimnico ni dovolj preskrbljeno, kurjava se tudi za drag denar težko dobi, ribe so že skoraj prava redkost. In še dalje se vrstijo ugotovitve: potreba je slaba in nekulturna, ma čisto in higijeno se pozablja, kader v trgovini je slab, (vsaj v večini primerov), lokali so slabo opremljeni in jih je premalo... Na drugi strani pa podjetja poudarjajo: promet pada, plačni skladi so nizki, ni sredstev za izgradnjo trgovin, lokalni organi nam ne nudijo dovolj pomoči, naših predlogov ne upoštevajo, za službi so nizki in komaj pokrivajo stroške, rezerve trgovina nima itd.

Kje je resnica; kdo ima prav in kaj je treba storiti, da se stanje izboljša? Kdo je kriv za upravičenost kritike na eni in na drugi strani?

Ne bilo bi pravilno in tudi ne pravično, če bi takšno kritiko posploševali in z njo ožigosali delo celotne trgovine. Priznati moramo, da je tudi trgovina v koprskem okraju odigrala veliko vlogo in mnogo pripomogla k stabilizaciji tržišča in redni preskrbi prebivalstva. Razvoj trgovine predvsem na obalnem področju je bil specifičen, v stalnih reorganizacijah, in še do danes ni dobil neke popolnoma jasne organizacijske oblike.

Priznati pa je tudi treba, da v trgovini tudi ni vse v redu. To se je pokazalo zlasti v zadnjem času, ko bi morala trgovska mreža odigrati svojo vlogo v borbi za izboljšanje življenjske ravni delovnega človeka.

Upravni odbor trgovinske zbornice za okraj Koper je imel prejšnji teden izredno sejo, ki so ji prisostvovali tudi predstavniki okrajnega ljudskega odbora. Na seji so razpravljali o vzrokih se-

danega stanja in proučevali možnosti za hitro izboljšanje in odpravo vsaj najbolj grobih napak. Predsednik trgovinske zbornice Marcel Rožanc je v poročilu omenil, da trgovina nima zadovoljivega kadra, da je bila skrb občinskih ljudskih odborov za njen napredek doslej premajhna, da je pomanjkanje grozističnih trgovskih podjetij za oskrbo domačega tržišča in da so lokalne oblasti ovirale druga podjetja, pa čeprav iz našega okraja, pri odpiranju svojih poslovalnic v mestih Piran, Izola in Koper.

Trgovinska zbornica je letos že dala več konkretnih predlogov za rešitev posameznih vprašanj. Ob koncu leta je proučila stanje trgovinske mreže in predlagala 25 novih prodajalnic, ki bi se bavile s prodajo sadja, zelenjave, kruha, mleka itd. Pred začetkom turistične sezone je okrajnemu svetu za turizem predložila načrt za izboljšanje trgovske mreže. Na sestankih posameznih sekcij, ki delujejo v okviru trgovinske zbornice, je s predstavniki prizadetih podjetij analizirala tržišče in cene ter jim pojasnjevala njihove naloge in dolžnosti, na drugi strani pa jim pomagala z nasveti pri reševanju njihovih težav. Kljub temu, da je bilo delo zbornice v preteklem letu pozitivno in da tudi brez dvoma niso izostali nekateri dobri uspehi, pa bi z večjo vztrajnostjo lahko dosegli več.

Posebna komisija, ki so jo imenovali na tej izredni seji upravnega odbora je izdelala predlog, katerega uresničitev bi odpravila vsaj najbolj grobe pomanjkljivosti pri preskrbi potrošnikov in omogočila osnovo za konkurenčno poslovanje v blagovnem prometu.

Ce ti predlogi, kakor se je zgodilo že z marsikaterimi do sedaj, ne bodo ostali samo na papirju in po nepotrebnem polnili predale, potem lahko pričakujemo, da bomo med drugim dobili v Kopru novo mesnico Tovarne mesnih izdelkov

iz Postojne, prodajalno kruha, pečiva in slaščic podjetja »Pekarne in slaščičarne« iz Pirana, prodajalno sadja in zelenjave »Mestnih trgovin« iz Postojne, dobro založene stojnice s ceninimi ribami podjetja »Ribič« in podjetja »Riba«, morda tudi ribjo restavracijo pred avtobusno postajo itd.

Izola in Sežana bi po tem predlogu dobili novi poslovalnici s sadjem in zelenjavo, nove prodajalne s kruhom in nove peči za peko. V Portorožu bi odprli poslovalnico s sadjem in zelenjavo. V Piranu in Izoli bi razen sedanjih podjetij prodajala meso tudi druga konkurenčna podjetja z mesnimi izdelki iz drugih krajev našega okraja. Tovarna mesnih izdelkov iz Postojne bi v sodelovanju z drugimi podjetji zalagala trg s perutnino. Izola pa bi dobila mlečno restavracijo in tržnico. Predlog predvideva tudi specializacijo trgovine na debelo, reorganizacijo oskrbe s kurivom — podjetje Bor v Kopru, ki ima nad 60% svoje dejavnosti usmerjene v trgovino na debelo, naj bi v prihodnje skrbel le za redno preskrbo s kurjavo misliti tudi na gradbenim materialom in se ne ukvarjal več z grozistično dejavnostjo — in še vrsto drugih izboljšav.

Upamo tudi lahko, da se bodo naša podjetja spomnila, da ne rabijo zelenjave samo v Ljubljani in Zagrebu, temveč tudi tu, kjer jo v veliki meri pridelujejo, da pliva v Koprsko ostra burja in je potrebna kurjava in da je dolžnost podjetij, ki se ukvarjajo s preskrbo s kurjavo misliti tudi na potrošnike v svoji neposredni okolici itd. Brez dvoma bodo pristojni organi razumeli, da je za rešitev marsikaterega predloga potreben denar, vsaj nekaj milijonov, in da moramo izkoristiti vsako priložnost za povečanje zdrave konkurence v blagovnem prometu.

Dopisni tečaj za knjigovodje

Koristna pobuda naše okrajne Trgovinske zbornice

NAD 150 TEČAJNIKOV

Naša Ahilova peta — pomanjkanje dobrih knjigovodij, je vzpodbudila Trgovinsko zbornico v Kopru, da je priporočila knjigovodjem vseh gospodarskih organizacij v našem okraju, da naj se bodisi sami izpopolnijo ali pa vzgojijo še potreben knjigovodski kader, potem dopisnih tečajev pri Ljudski univerzi v Ljubljani.

Trgovinska zbornica sama pa je z namenom, da bi zagotovila popoln uspeh tečajev, organizirala posebna posvetovanja tečajnikov, na katerih jim bo dana možnost, potrebno snov skupno predelati pod strokovnim vodstvom ter tako razčistiti morebitne nejasnosti.

Odziv podjetij oziroma tečajnikov je razveseljiv. Prijavilo se jih je nad 150! Vendar pa se je pokazalo, da večina tečajnikov malokar omenjenih posebnih posvetovanj ne obiskuje. Ker to daje slutiti, da niso vsi tečajniki resno pristopili

k študiju knjigovodstva, čeprav za večino njih krijejo stroške tečaja podjetja, smatramo za pravilno, opozoriti prizadeta podjetja, da naj v bodoče poskrbe tudi za reden obisk tečajnikov na strokovnih posvetovanjih pri Trgovinski zbornici.

Krompirjeva bolezen v Postojni in Pivki

Prašna krastavost na krompirju — Spongospora subterranea — je značilna bolezen krompirja v vlažnih in hladnih predelih. Optimalna temperatura za razvoj bolezni je 12 do 18 stopinj Celzija. V naših krajih so jo prvič zaznali leta 1954 v Novi vasi in na družni ekonomiji na Blokah. Letos pa se je močno razširila na področju Postojne in Pivke.

Tej bolezni posvečajo vse države veliko pozornost, ker je znana kot ena izmed nevarnih boleznih krompirja. Okuženi gomolji dobijo v začetku male izrastke, kraste, ki so temne barve in prekrite z lupino. Ko lupina razpoka, se številni trosi znebijo parazitske gljivice in širijo okužbo. Včasih je to tako močna, da so gomolji popolnoma pokriti s krastami. Odprte kraste so obkrožene s ostanki razpokane lupine. Skozi odprtine krast prodirajo v notranjost sadeža tudi gljivice in bakterije, ki povzročajo gnitje. Bolezen je nevarna tem bolj, ker v ugodnih letih za svoj razvoj uniči razen gomoljev tudi stebila in korenine. Razumljivo je, da okuženi krompir zgubi precej na svoji tržni vrednosti. Bolezen napada tudi paradižnike.

Zanimivo je, da v vaseh Zeje, Gorenje, Strmca in v okolici Planine na področju postojnske občine, niso zasledili okužb prašne krastavosti krompirja kljub temu, da so uporabljale te vasi isti semenski krompir. Verjetno je temu vzrok pomanjkanje enega izmed prej omenjenih činiteljev.

Iz dela naših sindikalnih organizacij

Prvo je znanje in izobrazba

Na skupščini občinskega sindikalnega sveta v Pivki, kjer je 1230 članov sindikalnih podružnic zastopalo 14 delegatov, so ugotovili, da se je večina sindikalnih organizacij resno zavzela za izboljšanje delovnih pogojev in za boljše proizvodnjo. Med najbolj aktivnimi podružnicami v tej občini je podružnica v podjetju »Javor«.

Šibka točka dela sindikalnih organizacij pa je v premajhnem zanimanju za vzgojo članov, v ureditvi nagajevanja delavcev in pri uvajanju norm. V nekaterih podjetjih še niso uvedli normiranega dela, v drugih pa so ga le za nekatere delovne operacije.

Na skupščini so predlagali, da bi v podjetju »Javor« ustanovili tovarniški sindikalni svet, ki naj bi usmerjal delo sindikalnih organizacij v podružnicah tega podjetja v Pivki, Prestranku in na Baču.

O dobrih uspehih dela v preteklem letu so v soboto razpravljali na občnem zboru občinskega sindikalnega sveta v Ilirski Bistrici. Uspešno delo sindikalnih podružnic v podjetjih »Lesonit«, »Topol«, »Zadrutnik« in v »Lesno-industrijskem podjetju« v Koritnici je omo-

gočilo znaten porast proizvodnje v primerjavi s proizvodnjo lani. Na občnem zboru so sklenili, da bo občinski sindikalni svet v zimskih mesecih organiziral več seminarjev, na katerih bodo obravnavali vprašanja družbenega in delavskega samoupravljanja, se seznanili z gospodarskimi predpisi, ki obravnavajo poslovanje podjetij, preučili nekatere gospodarske probleme in razpravljali o trenutnem znanjem in notranjem političnem položaju.

Sindikalna podružnica pri Občinskem ljudskem odboru Hrpeče, ki šteje 25 članov, je imela pred dvajsetimi leti občni zbor. Po poročilih in razpravi so sprejeli vrsto sklepov za prihodnje leto. Med njimi so najvažnejši sklep o organiziranju seminarja za tiste, ki nimajo potrebne kvalifikacije, načrtje sklep o izboljšanju strokovnosti in ideološki vzgoji članov ter sklep o tesnejšem sodelovanju z DPD Svoboda pri pozitivni kulturno-prosvetne dejavnosti. V ta namen nameravajo organizirati več prireditev v gledališki dvorani, ki je v posloju občinskega ljudskega odbora.

Za večjo higiensko-tehnično varnost pri delu

Pretekli teden je bilo v Izoli na pobudo gradbenega podjetja »Gradbenik« predavanje predstavnika Zavoda za proučevanje organizacije in varnosti pri delu LRS, ki se ga je udeležilo okoli 150 delavcev in uslužbencev »Gradbenika« in »Obnove«.

Med izredno zanimivim predavanjem, ki so ga poslušali vsi z zanimanjem, so predvajali nekaj kratkih filmov (zidarski odri, elektrika v industriji, varstvo oči, ročno orodje, krožna žaga).

O koristnosti takih predavanj ni treba govoriti posebej, saj imamo dovolj dokazov, da se zgode razne nepotrebne nezgode le prevečkrat zaradi slabih zaščitnih sredstev in pomanjkljive vzgoje delavstva, kar zelo povečuje število bolezni, manjša delovni učinek in bremenijo podjetja. V interesu delavstva in vsega našega gospodarstva je, da bi odgovorni pripravili taka in podobna predavanja večkrat in tudi po drugih podjetjih, zavod v

Ljubljani pa bo pri tem zelo rad nudil svojo pomoč.

Sveta Lucija bo Fazan pri Portorožu

Zbor volivcev v Sveti Luciji pri Sečovljah je sklenil, da se njihov kraj preimenuje v Fazan pri Portorožu. Soline in tudi sam kraj so ljudje že od nekdaj tako imenovali, medtem, ko so ga pred nekaj desetletji takratne italijanske oblasti neutemeljeno preimenovali.

Zbor volivcev je tudi odločil, da bodo imeli 2. avgusta vsako leto vaški praznik v spomin na leto 1943, ko so odšli iz te vasi številni mladinci v partizane, od katerih jih je 14 padlo v narodnoosvobodilni vojni.

Razpravljali so tudi o ureditvi vaških poti ter o preskrbi z zdravno pitno vodo.

Pomen sklada obratnih sredstev

(Nadaljevanje s 1. strani)
delitev deviz, kot na prodajo v smislu licitiranja. Vendar pa je treba smatrati tako stanje kot ugodno za naše gospodarstvo in ne gre, da bi zaradi principov licitacij skušali rušiti stabilnost, ki je bila doslej ustvarjena na posebnih sestankih kjer je napredaj večji del deviz.

Popolnoma drugačno je stanje na rednih sestankih, ki predstavljajo nekak ostanek nekdanjega svobodnega deviznega trga pri nas. Količina deviz, ki je na teh sestankih (dvakrat tedensko) napredaj, je zelo majhna, potrebe in povpraševanje pa čisto deseterkrat presega ponudbo. Zato so tudi tečaji izredno visoki in v popolnem nesorazmerju z realno vrednostjo dinarja. Pri nekaterih tujih devizah so tečaji celo presegli deseterkratno vrednost po uradnem tečaju. Tako je zabeležila n. pr. nemška marka tečaj nad 2.000 din. za eno marko. Tako stanje bi bilo treba vsakakor popraviti, kar bo možno le z večjo ponudbo svobodnih deviz. Predvidevajo, da bo to glede na zboljšanje naše plačilne bilance in zlasti izvoza, možno. Ni pa še nobene znake o kakih spremembah v tem smislu, čeprav se bližamo novemu gospodarskemu letu.

Kot doslej, so tudi v preteklem tednu gospodarski komentatorji posvetili največ vrst vprašanju dviga storilnosti. V zvezi s tem naj omenimo, da je pripravljen osnutek uredbe, ki predvideva ustanovitev posebnega Zavoda za produktivnost dela. K temu nas sili položaj, ko stalno ugotavljamo nizko storilnost in to celo v najmodernejših industrijskih obratih, ki čisto ne kažejo predvidenega uspeha. Dogaja se celo, da je njih produktivnost nižja kot je v enakih obratih, toda s staro in že istrošeno opremo.

— dt —

Šolska kuhinja v Pivki

V Pivki so te dni odprli šolsko kuhinjo za 170 učencev osnovne šole in dijake nižje gimnazije. V glavnem se bodo v njej hranili ti, ki se vozijo v šolo iz oddaljenih krajev in se vračajo domov v poznih popoldanskih urah. Cena obroku bo 10 dinarjev, revnejšim pa bodo dajali hrano brezplačno. Kuhinjo bo oskrboval Rdeči križ Slovenije, pričakujejo pa, da bodo v kratkem dobili v dar od Mednarodne organizacije RK popolno opremo.

Pod lokomotivo je padla

Na progi Sežana—Divča je prejšnji teden prišlo do težje železniške prometne nesreče. Marija Mezgec iz Sežane je izstopila iz vlaka, ko se je ustavil zaradi zaprtega signala okrog 500 metrov pred sežansko postajo. Ko je prečkala dvotirno železniško progo, jo je podrla električna lokomotiva, ki je vozila po drugem tiru. Dobila je težke poškodbe na glavi in nogah.

KAKO ZATIRAMO TO BOLEZEN?

Trosi zadržijo v zemlji kalivost do petih let. Zato je prvi pogoj za zatiranje prašne krastavosti krompirja pravilno kolobarjenje, to je, da najmanj 5 let ne smemo saditi krompirja na parcelo, kjer je bila bolezen ugotovljena. Za saditev krompirja v okuženih področjih je potrebno poiskati nevladna zemljišča in po potrebi teren drenirati. Če obstoja sum, da so gomolji okuženi, je priporočljivo razkuževanje z raztopino sultamata (1 g na 1 liter vode). Najvažnejše pa je strogo izvajanje karantenskih ukrepov.

KAM Z OKUŽENIM KROMPIRJEM?

Lani so kmetovalci s področja občin Postojna in Pivka imeli lepe uspehe pri pridelavi semenskega krompirja. Zato so se letos trudili, da bi dosegli čim boljše hektarske donose. Bolezen pa je njihovo željo po dobrem zaslužku preprečila. Kam sedaj z okuženim krompirjem?

Tak krompir odkupuje Kemična tovarna v Domžalah, seveda po nižji ceni, kot je cena zdravega semenskega krompirja. Pripravljen je na odkupiti ves okuženi krompir, ker ga rabi za industrijsko predelavo.

BOLEZEN JE RAZŠIRJENA PO VSEJ DRŽAVI

Prašna krastavost krompirja so zasledili v različnih predelih naše države. V koprskem okraju se je

razširila v naslednjih vaseh postojnske in pivške občine: Belake, Predjama, Studeno, Zagon, Stara vas, Zalag, Rakitnik, Matenja vas, Prestranek, Grobišče, Orehek, Hruševje, Sajevec, Rakulik, Razdrto, Strane, Smihel, Landol, Hrenovice, Veliko in Malo Ubeljako, Velika in Mala Brda, Veliki in Mali Otok, Trnje, Petelinje, Selee, Slavina in Koč.

Okužba je najmočnejša od železniške proge Postojna—Prestranek do področja Nanosa, manjša pa je proti vzhodu.

V glavnem je okužba pri nas mlačnega značaja, medtem ko poročajo iz Reke, da je močno razširjena v Gorskem Kotorju in delno tudi v okolici Čakovca.

Na področju LR Bosne in Hercegovine so odkrili to bolezen na območju Bihača, Bosanske Petrovca, Brčkoga, Jana, Livna, Duvna, Mostarja, Čapline, Fojnice in Sarajeva, v LR Srbiji pa okrog Kruševca, Peti in Nove varoš.

Kaže torej, da je ta bolezen krompirja zajela več predelov naše države. Opazili pa so jo tudi v drugih, severnih delih, kjer pa ni proglašena za karantensko bolezen in promet z okuženim krompirjem ni pod nadzorstvom oblasti. Kakšne oblasne ukrepe bomo podvzeli pri nas, zaenkrat še ni mogoče reči. Da bi jo smatrali za nekarantensko, je malo verjetno, bolj pa kaže na to, da bo potrebne vložiti mnogo dela in tudi sredstev, da jo bomo po možnosti čimprej zatirali.

ag

KOLESA SE VRTIJO . . .

To je zelo pripraven in praktičen aparat za preizkušanje delovanja dinamov, ki proizvajajo avtomobilom električno energijo

Morda kak dober streljaj od Tolmina, ob vznožju strmih planin, ob levem bregu bistre Soče, ima svoj sedež AVTOPREVOZ TOLMIN. Začetki tega podjetja segajo že v prva leta po osvoboditvi, ko je deloval PAP — Pokrajinsko avtopodjetje za Slovensko Primorje. Naloga takratnega, še majhnega in skromnega delovnega kolektiva, ki je prevzel nase skrb za prevoze na vsem področju hribovite in obsežne Tolminske, ni bila lahka. Začeli so s tritonskim kamionom, ki so ga vžigali z drvmi. Kasneje so zbrali nekaj poškodovanih vozil, ki jih je v begu pustil na cestah okupator. Lotili so se intenzivnega dela, čeprav z golimi rokami, brez potrebnega orodja in nadomestnih delov, ter za silo usposobili nekaj vozil najrazličnejših znamk, tako da so lahko prevažali v oddaljene kraje ljudi in blago.

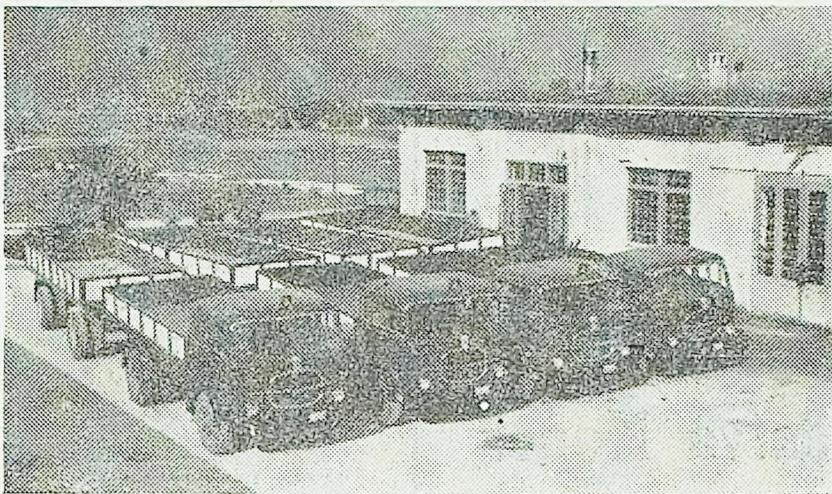
Bivši Okrajni ljudski odbor za Tolminsko, ki ima največje zasluge

za razvoj tega podjetja, je takrat posvečal veliko skrb izboljšanju prometa. S krediti, ki jih je dobil, je delovni kolektiv AVTOPREVOZ-A nabavil več raznovrstnih vozil. Tako je podjetje z vzornim poslovanjem počasi napredovalo. Opuštili so prevoz potnikov in se po-

cijo avtoparka. Delavski svet podjetja se je odločil glede na boljše možnosti dobave, kot tudi glede ekonomičnosti in trpežnosti, za vozila tipa FIAT. Od leta 1952 so v tem pogledu zabeležili velik uspeh. Razen nekaj manjših tovornih avtomobilov tipa »Taurus« ima njihov voznik 12 kamionov s prikolicami znamke FIAT 666 in 682. Skupna nosilnost vozil je nad 300 ton.

AVTOPREVOZ TOLMIN

Na sedežu podjetja v bližini Tolmina. Redko kdaj je zbranih na bazi toliko vozil. Slika je bila posneta ravno v trenutku, ko so pred dnevi pripeljali te štiri nove tovornjake tipa FIAT 682

polnoma posvetili tovornemu prometu. Kmalu so si opremili mehanično delavnico s potrebnim orodjem in se združili s tedanjim Okrajnim avtopodjetjem v Idriji. S tem so dobili nekaj vozil večje nosilnosti, ki so jih smotrnejše, pa tudi ceneje izkoriščali.

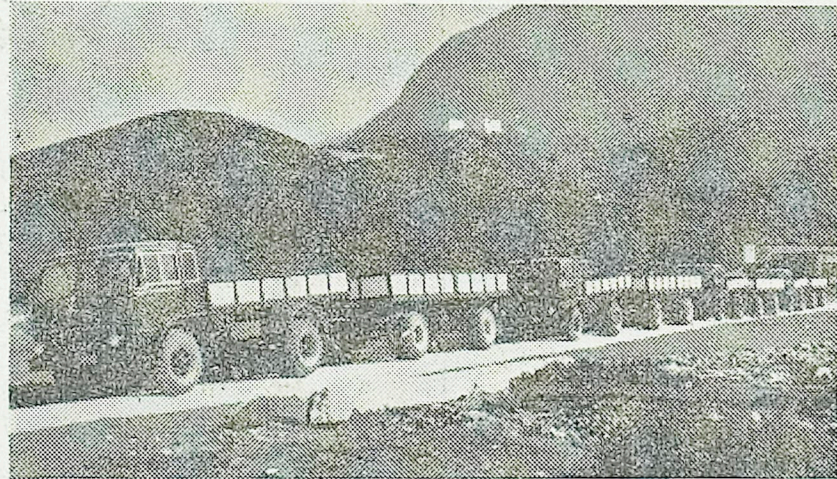
Vendar je bilo težav kljub temu še vedno na pretek. Povzročalo jim jih je pomanjkanje nadomestnih delov. Zato so se odločili za veliko in težavno nalogo: začeti s tipiza-

Razen tega naj bi vse prodajalne KZ in prodajalne z mešanim blagom uvedle poleg potrošniških knjižic še paragonke bloke za vse odjemalce, ki ne bodo imeli potrošniških knjižic.

Podjetja, katerim se priporoča uvedba paragonkih blokov (poleg vseh prodajalnih industrijskih podjetij razen živilske stroke) so naslednja:

»Bor«, Koper; »Stil«, Koper; »Tehnoservis«, Koper; »Mavrica«, Izola; »Jadro«, Piran; »Istra-benz«, Koper; »Elektrokrom«, Postojna; »Oprema«, Ilirska Bistrica; »Na mostu«, drogerija, Ilirska Bistrica; »Meta«, Ilirska Bistrica; »Javornik«, Pivka; »Soča«, Koper; »Trgovski dom«, Koper; »Tekstilija«, Ilirska Bistrica; »Moda«, Izola in »Pri Primožu«, Pivka.

Jože Žižek

Kolona se odpravlja na pot. Kam pa tokrat? Včasih je treba v eno smer po več vozil. Leta 1953 so s petimi »avtovlaki« v 14 dneh preselili z eno vožnjo iz Titograda po jadranski magistrali v Podbrdo tovarno volnenih izdelkov »BAČA« z vsemi stroji in opremo

Pred novim vzponom potrošniških svetov

(Nadaljevanje s 4. strani)

prednosti ali ne! Delno utemeljena je le druga med navedenimi pripombami nekaterih predstavnikov trgovskih podjetij, namreč ta, da mnogi potrošniki vidijo v potrošniški knjižici avtomatično tudi možnost nakupa na »up«. V zvezi s tem, torej kratkoročnim (enome-sečnim) kreditiranjem stalnih odjemalcev do gotove vsote (recimo do 5000 dinarjev), pa smo že povedali, da so zanesljiva predvidevanja, da se bo to omogočilo.

Da bi se člani delavskih svetov trgovskih podjetij in člani potrošniških svetov mogli kar najhitreje zavzeti za uvedbo potrošniških knjižic in paragonkih blokov, objavljamo imena podjetij, za katere je Trgovinska zbornica v Kopru mnenja, da bi jim uvedba le-teh koristila:

»Kras«, Sežana; »Tabor«, Sežana; »Oskrb«, Postojna; »Timava«, Divača; »Mestne trgovine«, Postojna; »Klas«, Koper; »Jestvina«, Koper; »Jadranka«, Izola; »Pri novem svetu«, Ilirska Bistrica; »Pri Joškotu«, Ilirska Bistrica; »Jelka«, Ilirska Bistrica; »Gozdar«, Ilirska Bistrica; »Zarja«, Ilirska Bistrica; »Železnica«, Pivka in »Živila«, Piran.

Tudi v Vrbici vodovod

V Vrbici, majhni vasi v ilirskobistriški občini, so v soboto odprli nov vodovod. Za njegovo zgraditev so vaščani prispevali 150.000 dinarjev in nad 3.000 prostovoljnih delovnih ur.

Prebivalstvo te vasi je tudi sodelovalo pri popravilu vaških poti. Pri tem delu so opravili nad 2.000 delovnih ur, s čimer so prispevali obilnemu ljudskemu odboru okrog 300.000 dinarjev. T

ŽE BLIŽE KONKRETNEJŠEMU REŠEVANJU Zadružna gradnja stanovanj

Iz dneva v dan se vse bolj širi zanimanje prebivalcev za zadružno gradnjo stanovanjskih hiš na obalnem področju našega okraja. Doslej nismo zabeležili nobenega zanimanja za individualno gradnjo na zadružni osnovi, kaže pa, da se je stanje v tem oziru znatno izboljšalo. Tako posamezniki, kakor tudi nekatera podjetja, že iščejo pojasnila na različnih forumih, kako in kaj je s tem načinom povečanja stanovanjskega fonda. V nekaterih podjetjih, kot n. pr. pri »Tomasu« in »Slavniku« v Kopru ter v podjetju »Riba« v Izoli se že organizacijsko pripravljajo na zadružno gradnjo. Lahko pričakujemo, da bodo podobno zanimanje v kratkem pokazali tudi drugi delovni kolektivi in bo treba misliti na to, da bi ta iniciativa dobila bolj konkretne oblike v sodelovanju z organom, ki bo izvrševal stanovanjsko izgradnjo, to je, z novoustanovlje-

nim Zavodom za stanovanjsko izgradnjo in nadzorno službo.

Glede na specifične pogoje urbanistične obdelave obalnega področja se bo morala tudi zadružna gradnja podrediti splošnim urbanističnim zahtevam in pogojem. Zato je že v izdelavi programski del in zazidalni načrt za prvo zadružno naselje, ki naj bi bilo na pobočju hriba nad podjetjem »Slavnik« v Semedeli. Tam je predvidena gradnja vrstnih dvostančnih zadružnih hiš po enotnem načrtu in sicer večji in manjši tip imenovan »Progres I. in II.«, ki sta se kot najekonomičnejša doslej uveljavila predvsem v Ljubljani. Prva etapa zadružnih gradenj v Kopru bo graditev okrog tridesetih tipiziranih stanovanj. Lokacijo v Semedeli pa so izbrali zato, ker bodo zaradi vključitve v že obstoječo komunalno omrežje današnjega semedelskega naselja, kjer je urejeno vprašanje vode, elektrike, kanalizacije in glavne-

ga cestnega omrežja, gradbeni stroški znatno nižji, kot če bi gradili tam, kjer to vprašanje ni urejeno. V Izoli pa bodo kraj gradnje zadružnih hiš v kratkem določili tako, da bodo lahko čimprej začeli z delom.

Zavod za stanovanjsko izgradnjo bo pri tem načinu gradnje stanovanjskih objektov dal vso pomoč v pripravi lokacij zazidalnih in izvršilnih načrtov vključno z gradbenimi dovoljenji ter bo graditeljem posredoval tehnično, finančno in inštruktažno pomoč, pri tem pa nadzoroval koriščenje družbenih sredstev. Dal bo tudi pravne nasvete pri osnovanju zadruge, pomagal pri nabavi ceninih gradbenih materialov in posredoval izkušnje za čim cenejšo gradnjo stanovanj. Razumljivo pa je, da pri zadružni gradnji igra veliko vlogo maksimalna mobilizacija lastnih sredstev zadružnikov.

Zadruga in njeni člani pa bodo

morali iz lastnih virov prispevati likvidna finančna sredstva in del materiala ter sprejeti obveznosti za vlaganje lastnega dela v gradnjo, kakor tudi, da si sami preskrbijo najnujnejša posojila iz kreditnega sklada. Zadružnik bo moral upoštevati pravila in obveznosti, ki jih bo sprejela zadruga ter graditi v skladu z odobrenimi načrti, tako da bo stavba dogotovljena v določenem času. Zemljišča bodo graditelji dobili pod določenimi pogoji iz lastništva splošnega ljudskega premoženja. Kriteriji za najetje potrebnega posojila bodo trojni: 1. posojilo bodo v prvi vrsti dobili stalni delavci in uslužbenci podjetja ali ustanove; s tem se bo zmanjšala tudi fluktuacija delovne sile. 2. zadružnik mora graditi v skladu z odobrenimi načrti v sklopu zadruge in 3. višina participacije, ki jo bo sam graditelj lahko vložil v gradnjo.

Pričakujemo lahko, da bodo podjetja nudila članom delovnih kolektivov potrebno pomoč, saj so zainteresirana pri reševanju stanovanjskega vprašanja. Ta pomoč pa mora biti v skladu s predpisanimi pogoji, ki jih morajo gospodarske organizacije dosledno izpolnjevati.

M. R.

Gostinci za svoje kvalifikacije

V hotelu Javornik v Postojni je te dni polkvalifikacijski gostinski tečaj, ki se ga udeležuje 30 gostinskih delavcev iz Postojne, Pivke, Ilirske Bistrice, Sežane, Kopra in Portoroža. Za končne izpite pa se je prijavilo še pet drugih udeležencev.

Na tečaju poučujejo v glavnem postojnski profesorji, gospodarstveniki in zdravniki deset učnih predmetov. Tečaj je priredila okrajna Gostinska zbornica v Kopru, vodi pa ga direktor Javornika Slavko Zupan.

Ker bo s 1. julijem naslednje leto začela veljati Uredba o strokovnih kvalifikacijah gostinskih delavcev, je izredno važno, da bodo imeli vsi prizadeti gostinski delavci ob uveljavitvi te uredbe ustrezno kvalifikacijo.

Priprave za Novoletno jelko

Na pobudo občinskega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva in Društva prijateljev mladine v Postojni so izvolili 15 članski pripravljalni odbor z gospodarskim in kulturno-prosvetnim pododborom, ki bo organiziral praznovanje Novoletne jelke v občini Postojna.

Notranjost mehanične delavnice, kjer opravljajo tudi vsakovrstna generalna popravila. Vendar bo treba za tehnično izpopolnitev še novih strojev

Razvoj in napredek podjetja pa je gotovo najbolj razviden iz številke o prevoženih tonskih kilometrih. Leta 1952 so prevozili 1.657.000, leta 1953 2,5 milijona, v prvem polletju letos pa že nad dva milijona tonskih kilometrov. Do konca leta računajo z realizacijo 4 milijonov tonskih kilometrov. Da bodo letos dosegli tako visoko realizacijo, jim je vsekakor mnogo pripomoglo izvozno in uvozno podjetje »PRIMORJE« iz Nove Gorice.

kakšne so še perspektive razvoja »AVTOPREVOZA«.

Glede na današnje stanje ne mislimo zvišati števila vozil, je dejal direktor Taljat, »ampak naše prizadevanje gre za to, da bomo s tehničnim izpopolnjevanjem in z obstoječim parkom lahko konkurirali v prevozih tudi z najmočnejšimi podjetji v državi. Z nabavo novih naprav v mehanični delavnici bomo izkoristili sedanjo zmogljivost do maksimuma.« —GB

Ob našem največjem prazniku - 29. novembru - se pridružujejo voščilom:

Vsem cenjenim gostom se priporočamo z našo hitro in solidno postrežbo.

Gostišče »POD TRTO«
Škofije

Vabimo cenjene goste, da še vnaprej obiskujejo našo gostilno. Imamo vedno izvrstno kapljico!

Gostilna Godina Franc
Materija

Vsem svojim gostom in vaščanom se toplo priporočamo.

GOSTILNA
Juriševič Milan
Golac pri Obrovem

Svoje goste in vaščane toplo pozdravljam.

Gostilna »SLAVA VALENCIČ«
JAVORJE PRI OBROVEM

UDOVIČ ANTON — sodavičar
JELŠANE

Vsem odjemalcem se priporočam tudi v bodoče.

Priporočamo se cenjenim gostom za nadaljnji obisk.

GOSTILNA UDOVIČ
GRAČISČE

Gostilna ČEPAR JOSIP
MARKOVŠČINA

Dobra kapljica s prigrizkom domače šunke zaleže. Potniki, ustavljajte se pri nas!

Našim gostom in vaščanom se priporočamo!

GOSTILNA »PRI TRTI«
ČERNOTIČE

GOSTILNA REBEC
PARJE PRI PIVKI

čestita vsem svojim gostom ob Dnevu republike!

Delovni kolektiv

Tovarne sardin „A. DE LANGLADE“ Koper

ČESTITA IN SE PRIPOROČA S SVOJIMI
KVALITETNIMI PROIZVODI

Okrajni odbor
Socialistične zveze
delovnega ljudstva Koper

ČESTITA VSEM DELOVNIM LJUDEM

OKRAJA OB VELIKEM PRAZNIKU

NOVE JUGOSLAVIJE!

KMETIJSKA
ZADRUGA
DUTOVLJE

s svojimi pospeševalnimi
odseki in obrati čestita
k prazniku Republike ter
se priporoča cenjenim od-
jemalcem za nadaljnjo
naklonjenost!

OB 13. OBLETNICI ROJSTVA NOVE
JUGOSLAVIJE ČESTITA VSEM DE-
LOVNIM LJUDEM IN ŠE POSEBEJ
ČLANOM ZVEZE KOMUNISTOV NA-
ŠEGA OKRAJA

OKRAJNI KOMITE
ZVEZE KOMUNISTOV SLOVENIJE
KOPER

PROLETARCI VSEH DEŽEL,
ZDRUŽITE SE!

Občinski ljudski odbor
Občinski komite ZKS
Občinski odbor SZDL in
Občinski odbor ZB KOPER

POZDRAVLJAJO VSE DELOVNE LJUDI, POSE-
BEJ PA PREBIVALCE SVOJE OBČINE OB VELI-
KEM PRAZNIKU NARODOV SOCIALISTIČNE
JUGOSLAVIJE!

KOLEKTIV AVTOPODJETJA

„Slavnik“
Koper

ČESTITA VSEMU DELOVNEMU LJUD-
STVU NAŠE DOMOVINE JUGOSLAVIJE
OB DNEVU REPUBLIKE — 29. NOVE-
BRU. OBENEM PA PRIPOROČA SVOJO
SODOBNO OPREMLJENO DELAVNICO
ZA VSAKOVRSNA POPRAVILA VSEH
MOTORNH VOZIL. PRAV TAKO PRI-
POROČA SVOJ AVTOBUSNI IN TO-
VORNI VOZNI PARK!

Kmetijska zadruga Senožeče

S SVOJIMI ODSEKI IN OBRATI ŽELI VSEM SVOJIM ČLANOM IN
DELOVNIM LJUDEM NAŠE DOMOVINE MNOGO USPEHOV OB PRA-
ZNOVANJU 29. NOVEMBRA. ODJEMALCEM IN DOBAVITELJEM SE
PRIPOROČA!

Vsem prebivalcem okraja Koper čestita k

DNEVU REPUBLIKE

Okrajni ljudski odbor Koper

Naš veliki praznik 29. november naj nas še v nadalje spremlja s še
večjimi zmagami pri graditvi naše socialistične domovine.

Ob velikem prazniku narodov socialistične Jugoslavije pozdravljajo vse delovne ljudi in čestitajo:

Kmetijska zadruga Bač

S SVOJIMI POSLOVALNICAMI, OBRA-
TI IN ODSEKI ZA POSPEŠEVANJE
KMETIJSTVA IN ŽIVINOREJE. NAŠIM
ČLANOM PA SE ŠE POSEBEJ
PRIPOROČAMO!

Kmetijska zadruga Dekani pri Kopru

s svojimi obrati in
ekonomijo.
Dvig
kmetijske
proizvodnje
je naša prva skrb!

TRGOVSKO PODJETJE NA VELIKO „NANOS“ POSTOJNA

S SEDEŽEM V PRESTRANKU. NA ZA-
LOGI IMAMO RAZNOVRSTNO BLAGO.
CENE ZMERNE. DOSTAVA
TAKOJŠNJA!

Tovarna pletenin Sežana

Izdelujemo volnene
ženske jopice, moške pulo-
verje vseh vrst po najno-
vejši modi. Cene ugodne.
Zahtevajte ponudbe!

POTROŠNIKI, KUPUJTE

„Jadran“ čevlje

KI JIH IZDELUJE TOVARNA ČEVLJEV

„Jadran“

v Mirnu pri Gorici

KAKOVOST USNJA IN SOLIDNA
IZDELAVA ČEVLJA VAS BO
NEDVOMNO ZADOVOLJILA

DELOVNI KOLEKTIV INDUSTRIJE KRASKEGA MARMORA

„MARMORINDUS“ SEŽANA

S SEDEŽEM V DUTOVLJAH

SE PRIDRUŽUJE ČESTITKAM IN ZELI VSEM
DELOVNIM LJUDEM SE VEČJIH ZMAG PRI
GRADITVI SOCIALISTIČNE DOMOVINE

Podjetje

OPEKA BILJE pri Novi Gorici

IZDELUJEMO STREŠNO, ZIDNO IN
VOTLO OPEKO. KAKOVOST ZAJAM-
ČENA. PRIPOROČAMO SE ODJEMAL-
CEM!

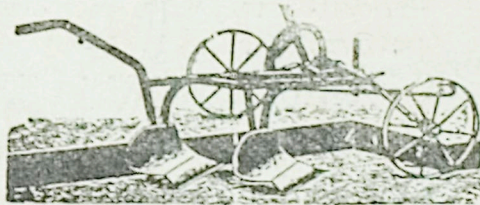

Vse vrste lesa,
rezanega v raz-
nih dimenzijah,
pa tudi druge
gradbene mate-
riale in goriva
vam rudi
TRGOVSKO
PODJETJE

BOR

KOPER

Kmetijska zadruga Marezige

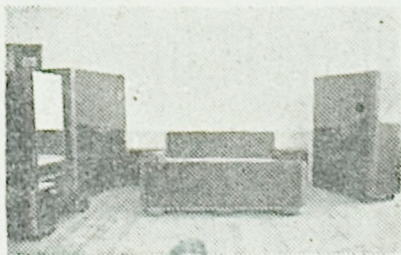
se tudi v bodoče priporoča
vsem svojim članom in jim
zagotavlja vsestranski na-
predek na svojem območju

KMETIJSKA ZADRUGA Pobegi-Čežarji

ČESTITA VSEM ČLANOM, ODJEMALCEM, DOBA-
VITELJEM IN SE PRIPOROČA ZA TESNEJŠE
SODELOVANJE V POSPEŠEVANJU KMETIJSTVA.

Priporočamo se s svojimi priznanimi izdelki

TOVARNA »STIL« POHIŠTVA KOPER

Splošna kmetijska zadruga Z OMEJENIM JAMSTVOM

PRIDRUŽUJEMO SE ČESTIT-
KAM IN SE POSEBEJ PO-
ZDRAVLJAMO NAŠE ČLANE

Gračiče

ODKUPUJEMO VSE VRSTE
KMETIJSKIH PRIDELKOV,
NAŠIM ČLANOM PA NUDI-
MO VSA POTREBNA AGRO-
TEHNIČNA SREDSTVA ZA
KMETIJSTVO.

Kmetijska zadruga Sv. Lucija-Portorož

TOVARNA CEMENTA IN SALONITA

„15. september“

A
N
H
O
V
O

nudi prvorazredni cement PC 25, Z 250 in PC 350,
salonitne vodovodne cevi vseh dimenzij za vse
pritiske z dodatnimi deli in montažo, kanalizacijske
in dimne cevi, krovni material: valovite plošče, ša-
blone, salonitke, ravne salonitne plošče, umetni
marmor za oblogo kopalnic in kuhinj v zaželenih
barvah, azbolit plošče kot izolacijski material. Zahte-
vajte ponudbe! Vsem odjemalcem iskrene čestitke!

A
N
H
O
V
O

ODKUPUJEMO PO DNEVNIH CENAH SENO,
DRVA, ŽIVINO, ZDRAVILNA ZELIŠČA IN MLE-
KO. NAŠIM ČLANOM NUDIMO VSE UGODNOSTI
PRI NAKUPU POTREBNIH SREDSTEV ZA PO-
SPEŠEVANJE ŽIVINOREJE. ZATO SE PRIPOR-
OČAMO.

Kmetijska zadruga Podgorje

Za Dan republike 29. november čestitajo delovnim ljudem naše domovine:

**KMETIJSKA
ZADRUGA
VREMSKI
BRITOF**

Našim članom, odjemal-
cem in dobaviteljem se
tudi v bodoče
priporočamo!

DELOVNI KOLEKTIV
kmetijskega posestva

MALA BUKOVICA
pri Ilirski Bistrici

Vsem poslovnim prijate-
ljem mnogo uspehov!

Trgovina z železnino

OPREMA Ilirska Bistrica

V zalogi imamo vedno najrazličnejše potrebščine za
gospodinjstvo, obrtništvo in kmetijstvo.

Kmetijska zadruga Slivje

s svojimi odseki in poslovalnico na Tatrah. V službi naših članov
posvečamo vso skrb pospeševanju kmetijstva

Prevozniško podjetje

»Autotransport«
Ilirska Bistrica

z lastno mehanično delav-
nico. Prevezemamo vse vr-
ste prevozov blaga in vsa-
kovrstna popravila
motornih vozil.

VELETRGOVINA S PREHRANBENIMI ARTIKLI,
DELIKATESO IN ŽGANIMI PIJAČAMI

PRERAD

PORTOROŽ

Vsem odjemalcem in poslovnim prijateljem
se priporočamo ter jim želimo mnogo uspehov.

**Kmetijska
zadruga
ILIRSKA
BISTRICA**

Dvig kmetijske proizvod-
nje, zlasti sadjarstva in
živinoreje na našem
območju — to je naša
prva skrb.

**Kmetijska zadruga
Koper in okolica**
s sedežem v Kopru

PODPIRA SVOJE ČLANE Z VSEMI
RAZPOLOŽLJIVIMI SREDSTVI ZA NA-
PREDEK KMETIJSTVA IN JIM DAJE
UGODNOSTI PRI ODKUPIH!

Delovni kolektiv
**RUDNIKA
črna
premoga
Sečovelje**

Z našim pozdravom
»Srečno«
kličemo in želimo vsem
delovnim ljudem naše
domovine novih zmag za
blagostanje in napredek.

Naš sir
in maslo
ni samo
najcenejše,
ampak tudi
najboljše —
prvovrstno!

Zato
zahtevajte
samo
IZDELKE

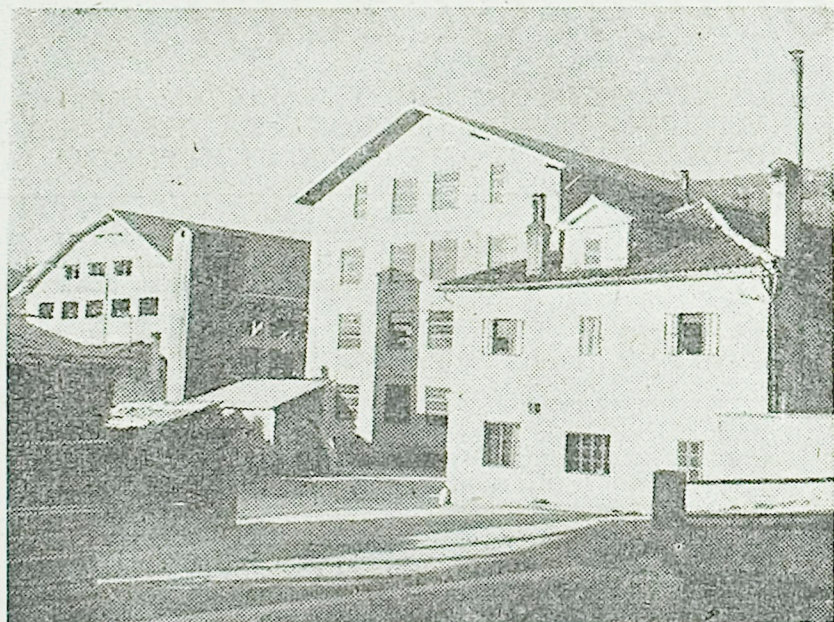
**Kmetijska
zadruga
Sv. Anton**

Svojim članom, odjemal-
cem in dobaviteljem
želimo
mного uspehov ter se jim
priporočamo.

Potrošnikom električne
energije našega območja
se toplo priporočamo.

**ELEKTRO
SEŽANA**

z rajoni in vzdrževalno
skupino.

**Tovarna furnirjev
in lesnih izdelkov
»TOPOL«
Ilirska Bistrica**

Priporočamo
naše izdelke, predvsem vse
vrste lesne embalaže.
Kakovost zjamčena. Cene
ugodne. Zahtevajte
ponudbe!

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR,
OBČINSKI KOMITE ZVEZE KOMUNISTOV,
OBČINSKI ODBOR SZDL,
OBČINSKI ODBOR ZB,
OBČINSKI KOMITE LMS IN
OBČINSKI SINDIKALNI SVET

★ **HRPELJE**

pozdravljajo vse delovne ljudi svoje občine
ob obletnici ustanovitve Nove Jugoslavije.

»TOMOS«

TOVARNA MOTORNIH KOLES
K O P E R

OB PRAZNIKU NOVE JUGOSLAVIJE POZDRAVLJAMO
VSE DELOVNE LJUDI IN JIM PRIPOROČAMO NAŠA

motorna kolesa

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR,
OBČINSKI KOMITE ZK,
OBČINSKI ODBOR SZDL,
OBČINSKI ODBOR ZB,
OBČINSKI KOMITE LMS,
OBČINSKI SINDIKALNI SVET,
OBČINSKI ODBOR RK,
OBČINSKI ODBOR ZVVI,
OBČINSKI ODBOR UROJ,
GASILSKA ZVEZA IN
DRUŠTVO ŽENA

PIVKA

Čestitamo
delovnim
ljudem
naše občine!

Ob 13. obletnici ustanovitve Nove Jugoslavije pozdravljajo delovne ljudi naše domovine:

Kmetijska zadruga OBROV

Predvsem se priporočamo našim članom in odjemalcem za nakup v naših trgovinah!

Potrošniki
iz Pivke, pozor!
Nakupujte samo v trgovini
z raznovrstnim blagom
„JAVORNIK“
PIVKA NA KRASU.

»Volič Evgen«

elektro-inštalatersko podjetje
POSTOJNA, Cankarjeva 6,
sprejema vsa naročila svoje stroke po konkurenčnih cenah. Izvedba hitra in solidna!

Radio kasete, sobna in druga
pohištva ter vrsto najrazlič-
nejših izdelkov Vam nudi

Mizarsko podjetje Senožeče

Cene zmerne.
Zahtevajte ponudbe!

MIZARSTVO Bolčič Anton Klanec pri Kozini

čestita k Dnevu republike vsem delovnim ljudem in priporoča svoje
mizarske izdelke.
Sprejema naročila po predloženih načrtih ter po želji naročnikov.

Občinski odbor SZDL Postojna

čestita
vsem svojim članom ter jim želi pri njihovem delu
mного uspehov!

»Jelen«

čevlji so najboljše izdelave. Zato kupujte samo
»JELEN« čevlje, ki jih
izdeluje
čevlarsko podjetje

V TOLMINU

Vsem našim članom,
odjemalcem
in dobaviteljem čestitamo
za Dan republike in se jim
priporočamo!

Kmetijska zadruga Prem

Kmetijska zadruga z omejenim jamstvom Materija

Priporočamo se našim članom in jim zagotavljamo
napredek v kmetijstvu na našem področju!

Dvig kmetijske proizvodnje ni le skrb posameznega
gospodarja v Knežaku, ampak predvsem

KMETIJSKE ZADRUGE Knežak

ki za to vlaga vsa svoja razpoložljiva sredstva in
daje pobudo za napredek! Svojim članom se pri-
poroča!

Grosistično trgovsko
podjetje z železnino

„KOVINAR“

Pivka na Krasu

s svojo prodajalno

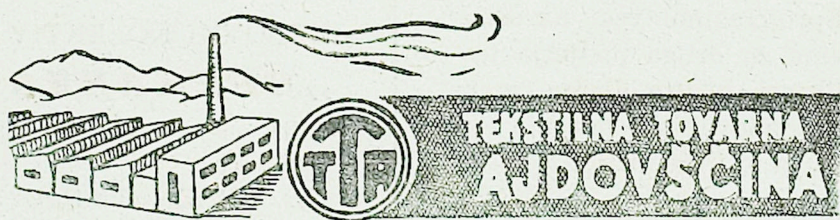
V SOLKANU

se toplo priporoča vsem
cenjenim odjemalcem!

Priporočamo se vsem domačim in tujim potnikom skozi Divačo.
Pri nas bodo hitro in solidno postreženi. Cene zmerne.

Kolodvorska restavracija Divača

Priporoča svoje izdelke iz raznovrstnih bombažnih
tkanin kakor: kretan, kanafas, molinè, oksford,
stanične tkanine in flanela rjuhe. Cene
zmerne. Zahtevajte ponudbe!

Podjetje z mesom in mesnimi izdelki

„Snežnik“ Ilirska Bistrica

vam nudi po zmernih cenah vse vrste mesa in
mesnih izdelkov.

LESNI KOMBINAT S SVOJIMI OBRATI Ilirska Bistrica

izdeluje pohištvo, rezani les, embalažo
in bukov furnir. Cene konkurenčne.

Zahtevajte ponudbe!

Najboljše — prvostno usnje izdeluje

TOVARNA USNJA MIREN NOVA GORICA

Interesenti, zahtevajte v trgovinah samo naše usnje,
ki vas bo s svojo kakovostjo gotovo zadovoljilo!

Pridružujemo
se čestitkam ob velikem
prazniku naših narodov
in se priporočamo svojim
članom.

Kmetijska zadruga Sečovelje

Kmetijska zadruga Škofije

zagotavlja
z vzornim poslovanjem vsem svojim članom
vsestranski napredek svojega območja.

MEDNARODNA ŠPEDICIJA IN TRANSPORT KOPER

»InterEuropa«

Našim poslovnim prijateljem iskrene čestitke!

Iskrene čestitke vsem delovnim ljudem ob velikem prazniku - 29. novembra pošiljajo:

Kmetijska zadruga Lokev na Krasu

s svojimi obrati:

trgovina Lokev, Divača, Matavun, mesnica Lokev, mizarska delavnica Lokev, krojaštvo in gostilna Lokev..

Detalistično trgovsko podjetje »KRAS« Sežana

Potrošniki iz Sežane in okolice!

Kupujte samo v trgovinah KRAS Sežana. Na zalogi bogata izbira najrazličnejšega blaga po zmernih cenah. Postrežba solidna!

„felka“

podjetje za rezanje in predelavo lesa

K O Z I N A

Obveščamo naše poslovne prijatelje, da tudi nakupujemo in prodajamo les. Priporočamo se tudi v bodoče!

INVESTITORJI POZOR!

Kraški zidar

je najsolidnejše gradbeno podjetje. Izvršuje visoke in nizke gradnje v dogovorjenem roku. Zato se za vsa gradbena dela obračajte samo na Splošno gradbeno podjetje

Kraški zidar S e ž a n a

Kmetijska

zadruga

Pregarje

v Brkinih

posveča

največjo skrb obnovitvi in pospeševanju sadjarstva na svojem območju! Vsem članom tople pozdrave za naš veliki praznik!

VSEM POTNIKOM SKOZI KOZINO SE PRIPOROČA RESTAVRACIJA

K O Z I N A

z obrati v HRPELJAH, KRVAVEM POTOKU, NA POSTAJI IN KLANCU. — Postrežba odlična!

»Jadran«

NAROČAJTE NAŠE KVALITETNE IN CENENE IZDELKE.

Zadružno lesno podjetje

VOLČJA DRAGA pri Novi Gorici

Za veliki praznik ustanovitve NOVE JUGOSLAVIJE

želimo

vsem poslovnim prijateljem mnogo uspehov. Priporočamo se. Grosistično trgovsko podjetje

„PRESKRBA“, Sežana

Kmetijska zadruga Rodik

želi ob prazniku jugoslovanskih narodov vsem svojim članom, odjemalcem in dobaviteljem mnogo uspehov. Prav tako se priporoča za nakup v novi prodajalni in za obisk gostilne v novih prostorih. Oblastem pa se zahvaljuje za odstop stavbe bivšega Doma onemoglih.

PRIPOROČAMO SE NAŠIM ČLANOM IN ODJEMALCEM TER JIM ČESTITAMO OB DNEVU REPUBLIKE.

Kmetijska zadruga

z omejenim jamstvom
PODGRAD

DELOVNI KOLEKTIV PODJETJA

„OPEKARNA“ Ilirska Bistrica

želi vsem svojim odjemalcem mnogo uspehov
OB PRAZNOVANJU 29. NOVEMBRA.

Lesno industrijsko podjetje

Postojna

izdeluje v svojih obratih v Postojni, Belskem, Ravniku in Koritnici: rezan les iglavcev in listavcev, lesno embalažo, kuhinjske in sobne opreme ter izdelke lesne galanterije. Sprejemamo vsa naročila uslužnega razreza hlodovine za druga podjetja ter jih izvršujemo po najnižjih cenah. Prodajamo rezan les vseh vrst, kuhinjske in stanovanjske opreme ter lesno galanterijo doma in inozemstvu!

VSEM ČLANOM NA OBMOČJU NAŠE ZADRUGE MNOGO SREČE IN USPEHOV PRI NJIHOVEM DELU!

Kmetijska zadruga BREZOVICA

»Zadružni servis«

K O P E R

Kupujte v naši trgovini v Kopru, ki vam nudi raznovrstne potrebščine za avtomobile, orodja, posamezne dele motorjev in drugo! V lastni mehanični delavnici tudi opravljamo vse usluge na motornih vozilih

DELOVNI KOLEKTIV

rudnika živega srebra

v I d r i j i

želi vsem delovnim ljudem naše socialistične domovine še nadaljnjih uspehov za boljše življenje in napredek

„ILIRIJA“ GROSISTIČNO TRGOVSKO PODJETJE

ILIRSKA BISTRICA

BORBENE POZDRAVE VSEM DELOVNIM LJUDEM, ODJEMALCEM PA SE PRIPOROČAMO!

Kmetijska zadruga Jelšane

S SVOJIMI OBRATI IN ODSEKI KOT SO: LESNI, ŽIVINOREJSKI IN SADJARSKI SKRBI ZA VSESTRANSKI NAPREDEK IN GOSPODARSKO MOČ SVOJEGA OBMOČJA.

Zadružno trgovsko podjetje

»Zadružnik« Ilirska Bistrica

VSEM MIZARSKIM IN FURNIRSKIM DELAVNICAM POSEBNO PRIPOROČAMO NAŠO PROIZ-

VODNJO KAZEIN KLEJA »ZIBKLEJA«, KATEREGA LAHKO UPORABLJATE ZA MIZARSKADELA, LEPLJENJE PORCELANA IN STEKLA. ZIBKLEJ JE NOVOST, KI VZDRŽI RAZNE KOMBINACIJE V LEPLJENJU, N. PR.: LESA NA ŽELEZO IN STEKLA Z LESOM. PODJETJE VAM PRAV TAKO NUDI VISOKO KVALITETNO ČAJNO MASLO Z ODLIČNIMI AROMATI. DOLGOLETNA TRADICIJA. TRGUJEMO Z VSEMI KMETIJSKIMI PROIZVODI.

TELESNA VZGOJA · ŠPORT · ŠAH

SMUČANJE

Osnovno vprašanje kadri in oprema

Na Primorskem smo pred vstopom v smučarsko sezono. Danes ali jutri bodo jesenski barvni mozaik pokrile bele odeje. Od Livka do Črnega vrha so smučarji pripravljeni na start. Toda z novo sezono se pojavljajo tudi nove težave. Iz leta v leto je namreč več smučarjev, s tem pa rastejo tudi potrebe po kadrih in opremi. Prav o tem in tudi o številnih drugih vprašanjih so se pogovorili na nedavnem posvetovanju smučarskih organizatorjev v Tolminu. Naj se nekoliko pogovorimo o njihovih sklepih in načrtih.

Razmah smučarstva na Primorskem se je začel pravzaprav šele z ustanovitvijo TVD Partizan. Ta organizacija je dala velik prispevek k razvoju zimskega športa, saj je na primer organizirala samo na Goriškem 13 splošnih smučarskih tečajev z 800 udeleženci, letos pa pripravljajo širši tečaj za smučarske vadiatelje v Črnem vrhu nad Idrijo. Čeprav so rezultati teh tečajev že vidni v praktičnem delu na terenu, je vendar treba omeniti tudi nekatere pomanjkljivosti. Predvsem mislimo, da bo treba v prihodnje skrbneje izbirati udeležence, kajti precej je takih, ki so opravili tečaj, pa so danes na terenu neaktivni. Tudi učiteljstvo bi se lahko v nekaterih krajih resneje oprijelo dela za razvoj smu-

čarstva. S tem seveda nočemo delati krivice tistim učiteljem, ki so se ponekod res pošteno vrgli na delo. Vprašanje kadrov pa je seveda bolj pereče v hribovitih predelih kakor v dolinah. To velja zlasti za področja Predmeje, Podkraj, Cola, Cerknega, Godoviča in Trnovega, ki bi jim morale okrajne smučarske komisije pri TVD Partizan posvetiti več pozornosti.

Drugo pereče vprašanje je oprema. Na Goriškem sta sicer dve delavnici, ki izdelujeta specialne smuči, prevlečene s plastično maso, vendar so te smuči precej drage in le redkim dostopne. Tudi cene obleki in obutvi so precej visoke, kar seveda najbolj občuti mladina. Seveda pa glede tega ne smemo biti preveliki pesimisti, saj se bodo v skladu s splošnim izboljšanjem življenjske ravni tudi cene športnih rekvizitov znižale.

Najbolj ugodno stanje je glede športnih objektov. Po osvoboditvi so zgradili na Primorskem 6 prog za alpske discipline in 4 smučar-

ske skakalnice. Primanjkuje pa žičnic, ki bi prišle v poštev zlasti za Vojsko, Livek, Črni vrh in Lokve. Izboljšati bo treba tudi prometne zveze in upoštevati v zimski sezoni stalne nedeljske zveze vsaj z Lokvami, Čepovanom in Livkom.

Na posvetovanju v Tolminu so govorili tudi o koledarju za bližnjo zimsko sezono. Glavna prireditelj — prvenstvo Primorske v vseh disciplinah bo v februarju na Livku. Sredi marca bo tradicionalni smuk s Kuka z mednarodno udeležbo, 3. marca pa bo na italijanski strani Matajurja dvoboj italijanskih in jugoslovanskih smučarjev. Razen tega pripravljajo tudi številne propagandne prireditve, med katerimi bo največja v Logu pod Mangartom.

MALI ROKOMET BUJE PRED PIRANOM IN KOPROM

V počastitev Dneva republike je piranski Partizan organiziral preteklo nedeljo troboj v malem rokometu med moškimi in ženskimi ekipami Buj, Kopra in Pirana. Bujčani so z odlično igro presenetili domača moštva in zmagali v vseh srečanjih. Posamezni rezultati so bili naslednji:

Moške ekipe: Piran—Koper 13:12, Buj—Piran 19:7 in Buj—Koper 23:9.

Ženske ekipe: Koper—Piran 2:0, Buj—Piran 4:2 in Buj—Koper 4:3. Po končanem turnirju je predsednik piranskega Partizana izročil moški in ženski ekipi iz Buj prehodni pokal.

R. M.

KOPER BOLJŠI OD TRSTA

V nedeljo so se pomerili koprski in tržaški srednješolci v nogometu, odbojki, namiznem tenisu in šahu. Tržačani so bili boljši samo v šahu, kjer so prepričljivo zmagali s 4:1, v drugih panogah pa so morali prepustiti zmage boljšim. Kopranjani so zmagali v nogometu s 5:2, v odbojki s 3:0 in v namiznem tenisu s 4:2.

L. M.

Radio KOPER

Nedelja, 2. decembra:

8.00 Domače vesti in objave; 8.10 Kmetijska oddaja; 14.00 Glasba po željah; 15.15 Vesti; 15.20 Z mikrofonom po Primorski: Pozdravljena Lepa Tolminska; 15.40 Odmevi pod Nanosom: Nastop ženskega pevskega zbora učiteljskega iz Tolmina.

PONEDELJEK, 3. decembra:

7.15 Domače vesti; 7.25 Deset minut ritma; 7.35 Tri jutranje popevke; 7.45 Koledar; 13.30 Vesti in pregled tiska; 13.45 Pol ure ponedeljkovih popevk; 14.15 Domače vesti; 14.20 Ponedeljkov športni pregled; 14.30 Zabavna glasba, objave in reklame; 14.40 To smo izbrali v naši diskoteki...

TOREK, 4. decembra:

7.15 Domače vesti; 7.25 Deset minut ritma; 7.35 Tri jutranje popevke; 7.45 Koledar; 13.30 Vesti in pregled tiska; 13.45 Tisoč in en takt (pisan spored orkestralne in solistične glasbe); 14.15 Domače vesti; 14.20 Naše gospodarstvo; 14.30 Zabavna glasba, objave in reklame; 14.40 Ali poznate to jugoslovansko narodno glasbo?

SREDA, 5. decembra:

7.15 Domače vesti; 7.25 Deset minut ritma; 7.35 Tri jutranje popevke; 7.45 Koledar; 13.30 Vesti in pregled tiska; 13.45 Ritmi in pevci od tu in tam; 14.15 Domače vesti; 14.20 Kulturni dogodki na Primorskem; 14.40 Zabavna glasba, objave in reklame; 14.40 Predstavljamo vam tržaški komorni zbor p. v. Ubaldia Vrabca.

ČETRTEK, 6. decembra:

7.15 Domače vesti; 7.25 Deset minut ritma; 7.35 Tri jutranje popevke; 7.45 Koledar; 13.30 Vesti in pregled tiska; 14.15 Domače vesti; 14.20 Glasba po željah.

PETEK, 7. decembra

7.15 Domače vesti; 7.25 Deset minut ritma; 7.35 Tri jutranje popevke; 7.45 Koledar; 13.30 Poročila in pregled tiska; 13.45 Pester glasbeni spored; 14.15 Domače vesti; 14.20 Zapiske radijskega reporterja; 14.30 Zabavna glasba, objave in reklame; 14.40 Parada ritmov in popevk.

SOBOTA, 8. decembra:

7.15 Domače vesti; 7.25 Deset minut ritma; 7.35 Tri jutranje popevke; 7.45 Koledar; 13.30 Vesti in pregled tiska; 13.45 Za konec tedna: ritem; 14.15 Domače vesti; 14.20 Življenje ob našem morju; 14.30 Zabavna glasba, reklame in objave; 14.40 Motiv z jadranskih obal.

MALI OGLASI

PRODAM star radioaparat z še novim transformatorjem in elektrolitom ter z zelo dobrim zvočnikom. Ogled popoldan v Tomšičevi ulici 1, Izola.

KUPIM »VESPO«. Ponudbe s ceno na naslov Uršič Viktor, Cerkno 108.

PRODAM dvonadstropno hišo na najlepšem kraju v Kopru. Ogled in vse podatke dobite pri Olenik Avgustinu (po domače Pušpan), Prade 79, Bertoki, Koper.

Skoraj NOVO moško športno DVOKOLO z dinamom in menjalnikom prodam. Ulica Kolarič Natale št. 1, Koper (za Taverno).

Ob bridki izgubi našega dragega

VALERIJA RIZOTTI

se zahvaljujemo vsem, ki so ga spremlili na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo njegovim sodelavcem pri Kmetijski zadrugi ter organizaciji ZB za darovane vence.

Zalujoči: žena Danica, hčerka Nela in sorodstvo.

Požar v Piranu

V petek popoldne je nastal požar v učilnici Srednje pomorske šole v Piranu. Vnela se je lesena stena ob dimnovodnih ceveh. Člani piranskega prostovoljnega gasilskega društva so takoj lokalizirali požar, ki je napravljal okrog 10.000 dinarjev škode.

Kmetijsko posestvo ŠKOCJAN - ANKARAN

čestita

k Dnevu republike — 29. novembru vsem svojim poslovnim prijateljem in drugim delovnim kolektivom.

Umrl je naš predragi mož, skrbni oče in stari oče

JAKOB DUJC

mlinar

K zadnjemu počitku smo ga spremili v ponedeljek, 26. novembra.

Zahvaljujemo se vsem, ki so z nami sočustvovali v naši žalosti.

Zalujoča žena,

otroci z družinami in ostalo sorodstvo.

Skoflje, Završek, Koper, dne 27. novembra 1956.

MNOŽIČNA SINDIKALNA TEKMOVANJA V IZOLI

V počastitev Dneva republike so izolske sindikalne podružnice na pobudo Metalotehnike organizirale množična tekmovanja v streljanju, nogometu, odbojki, vlačanju vrvi, šahu in namiznem tenisu. Doslej se je udeležilo tekmovanj nad 250 članov izolskih sindikalnih podružnic. Trenutno vodi Gradbenik s 75 točkami pred Metalotehniko, ki ima 65 točk. Končni zmagovalec bo prejel prehodni pokal mestnega sindikalnega sveta, individualni zmagovalci pa diplome. S končnimi rezultati vas bomo podrobno seznanili v prihodnji številki. L. M.

Barba Vane pravi...

Danes se bomo najprej pogovorili o spornem vprašanju glede muh v Kolodvorski restavraciji v Pivki. Pri zadeti namreč sodijo, da imam precej domišljije, ker da sem videl muhe tam, kjer jih ni bilo. Povedali so mi, da so pri njih vse poerkale naravne smrti že pred meseci, o čemer bi se bil lahko prepričal, če bi natančno pogledal v steklene kroglice električnih luči, kjer so dalj časa mirno počivale. Oprostite. Upoštevajte, da sem star in slabo vidim brez očal, ki so se mi prav tiste dni razbila. Zato sem mislil, da so tiste muhe žive. Saj si tudi nisem mogel predstavljati, čemu bi bilo TO LIKO erknjenih muh na tako vidnem mestu. Če bi jih pravočasno deložirali in jim poiskali primernejše zadnje bivališče, bi do tega spora sploh ne prišlo.

O muhah in od muh bi se dalo še marsikaj napisati. Zal pa nimam časa, ker imam na dnevnem redu važnejše stvari. Začeli bomo kar z obrtniki. Z našimi, koprskimi. Prav v soboto se mi zdi, da je bilo. Pred Triglavom sem srečal znanca. Htel je proti avtobusni postaji, prazne oblečen in z zajetnim omotom pod pazduho. »Kam pa?« sem ga pobral. »V Ljubljano. Čevlje nesem po templat.« »Čevlje,« sem se začudil, »kaj ti jih koprski čevljarji ne utegnejo popraviti? Ali morda stavkajo?« »Nič takšnega. Gre le za preprost

ekonomski račun,« mi je pojasnil. »Pri popravilu pet in podplatov ti v Kopru zaračunajo takole okroglo štiri sto dinarčkov pri paru čevljev več kot v Ljubljani. Kot veš, nas je v družini pet in če nesem čevlje v Ljubljano, mimogrede zaslužim skoraj jurčka. Pa še mesto si ogledam zastonj.«

Vsak si pomaga, kakor ve in zna. Jaz ne kompliciram toliko. Pred časom dni je vodovod nekaj nagajal in poklical sem zraven strokovnjaka. Vodovodnega inštalaterja. Spravil se je nad počeno cev, nekaj »šravfal« in privijal pipe in mi na koncu »zašravfal« nekaj jurčkov. Po realni kalkulaciji, je rekel. No, in ker so meni obrtniške kalkulacije precej dobro znane, sem postavil protikalkulacijo. Mimogrede sem omenil, seveda lepo naokoli, diplomatsko, tudi nekakšen urad, ki nadzoruje cene in na mah je bila realna kalkulacija prekalkulirana za 1.200 dni na niže. Na koncu mi je bilo možaka skoraj žal, saj je očividno, da je imel pri popravilu zgubo. Morda bi bilo dobro poskusiti nekaj podobnega tudi pri čevljarjih, saj ne bodo zamerili.

»Vane,« me je pred dnevi nekdo ogovoril na cesti, »morda ti veš, kje je v Kopru DOZ?« Povedal mi je, da bi rad uredil neke formalnosti glede zavarovalnine, pa ne ve kam bi se obrnil. Prijazno sem mu pojasnil, da

ta ustanova v našem mestu sicer nima podružnice, da pa utegne najti kakega njenega predstavnika, seveda če bo imel srečo. Človek ni bil nič kaj zadovoljen z mojim pojasnilom. Nekako se mu je zdelo, da bi bilo bolje, če bi nazadnje tudi v Kopru toliko napredovali, da bi vedeli vsaj za naslov in telefon enega od zavarovalnih agentov in da se ne bi bilo treba obračati za vsako malenkost v Piran. Se tudi strinjam.

Lepo je biti mlad. Tisti, ki tega ni doživel, ne ve. Vendar pa včasih mladim ljudem prav nič ne zavidam. Zlasti se, ko imajo opravka z ljudmi, kot je tovariš Gerzinič iz Ilirske Bistrice. »Zakaj nam pošiljajo takšne otroke!« je pozdravil novodošlo diplomirano agronomko in ji vili toliko volje do dela v takšnem okolju, da je takoj spravila skupaj svoje stvari in jo popihala drugam. Kdo ne bi? Bistričani pa tarnajo, da nimajo kmetijskih strokovnjakov. Na takšen način tudi drugih ne bodo imeli.

Glede odnosa do strokovnjakov lahko z Ilirsko Bistrico tekmuje tudi Sežana. Tudi tam se jim je namreč posrečilo v nekaj dneh ustvariti novodošlemu kmetijskemu strokovnjaku takšne delovne pogoje, da jim je ušel še preden se je dobro ogledal v novi službi. To je res lep uspeh, če upoštevamo, da so ga morali pregovarjati precej dlje, preden so ga privabili v Sežano. Zdaj so zadovoljni in iščejo drugega. Medtem pa SE kmetijstvo dviga. Avtomatično. Le tako naprej!

Zdaj pa vas, dragi bralc, vse skupaj lepo pozdravljam in želim vam prijetne in zadovoljne praznike.

Vaš Vane.

NOGOMET

IZOLA V FINALU POKALNEGA TURNIRJA OB DNEVU REPUBLIKE

Nogometno moštvo Izole se je plesrlo v finale nogometnega turnirja v počastitev Dneva republike, ki ga je organizirala Primorska nogometna podzveza. Izola je brez borbe premagala Postojno (3:0 p. f.), ker Postojnčani niso prišli na igrišče. Finalna tekma bo 29. novembra na stadionu Železničarja v Novi Gorici. Nasprotnik Izole bo verjetno Nova Gorica.

USTANOVITEV

ŠPORTNEGA DRUŠTVA KOPER

V petek so v Kopru ustanovili športno društvo Koper, ki bo skrbelo za razvoj športa v Kopru in bližnji okolici. V društvo so se vključili nogometni, veslaški in kolesarski klub ter sekcije za rokomet, odbojko in namizni tenis. V kratkem bodo ustanovili tudi plavalno, namiznoteniško in lahkoatletsko sekcijo.

Ustanovnega občnega zbora so se udeležili številni koprski športni delavci in organizatorji, zelo številno pa je bila zastopana tudi mladina. Društvo bo skrbelo za vključitev čim večjega števila članov iz vrst delavske in kmečke mladine, pomagalo bo pri razvoju športa v okviru sindikalnih podružnic ter tesno sodelovalo s TVD Partizan.

Šestčlanskemu odboru predseduje Zvonimir Pelc, koprski športni klubi pa bodo svoje zastopnike v kratkem določili.

NAMIZNI TENIS

VELIKO ZANIMANJE ZA PRVENSTVO PRIMORSKE

Kakor smo že poročali, bo 29. in 30. novembra v Novi Gorici prvo primorsko prvenstvo v namiznem tenisu. Organizator je Železničarsko športno društvo v Novi Gorici, sodelovali pa bodo lahko vsi registrirani in neregistrirani klubi in sekcije. Kakor smo obveščeni, je za tekmovanje veliko zanimanje in pričakujejo udeležbo iz številnih primorskih krajev. Prvenstvo bo moštveno, posamežno in dvojic.

Po končanem turnirju bo širše posvetovanje primorskih namiznoteniških delavcev, na katerem se bodo pogovorili o ustanovitvi Primorske namiznoteniške podzveze, ki bo skrbela za načrtni razvoj namiznega tenisa na Primorskem.

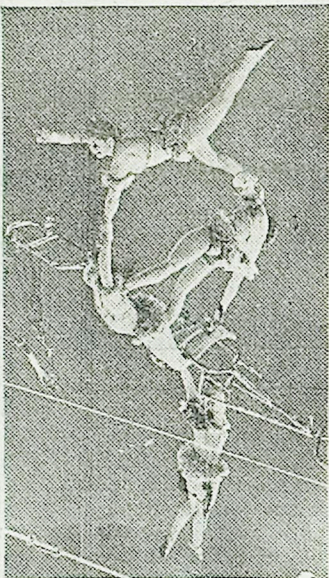

Imperialistični agresorji so pričakovali, da se bodo predsedniku Naserju zaradi njihovega napada zamajala tla pod nogami in da se jim bo posrečilo postaviti na vodilna mesta svet take ljudi, ki bodo upoštevali koristi tujih kapitalistov v tej deželi. Pri tem pa so se temeljito uštel in Naserja je ljudstvo sprilo njegove odločnosti še bolj vzljubilo. Naš posnetek to zgovorno dokazuje. Ko se je predsednik Naser peljal v svojem avtomobilu po prestolnici in so ga ljudje spoznali, je množica ustavila avto, prisilila svojega voditelja, da je istopil in mu priredila velike spontane manifestacije.

V New Jerseyu se je te dni primerila svojevrstna prometna nesreča. Dvomotorno letalo je trčilo ob 243 metrov visok stolp televizijske antene in ga skrivilo. Letalo se je zrušilo in pri tem je našlo smrt vseh osem članov posadke. Razen tega je nesreča zahtevala tudi štiri smrtno žrtve med osebje televizijskega oddajnika.

Artisti moskovskega cirkusa žanjejo tako doma kot na svojih gostovanjih v tujini obče priznanje gledalcev. Med drugimi so zelo priljubljene »zračne telovadke« Bubnove, ki jih vidimo na naši sliki pri izvajanju njihove težke in nevarne umetnosti.

Pes ju je rešil

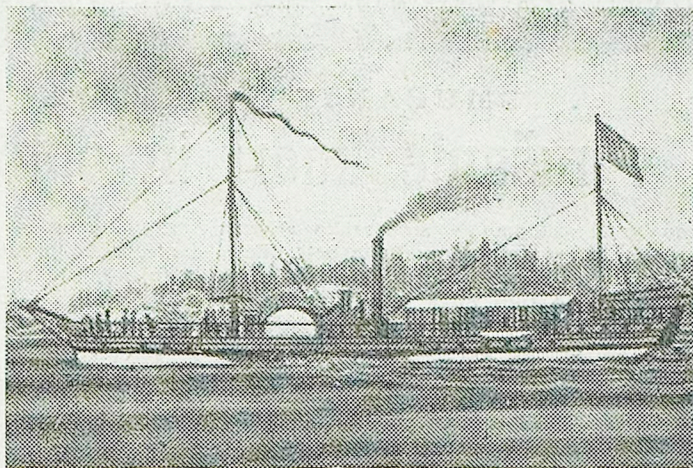
Ta skoraj neverjeten primer se je pripetil nedavno v Torinu. Lastnik majhnega bara Tullio Andres se je hotel okopati in zaprl se je v kopalnico. Njegov zvesti pes, ki je ležal pred vrati, je nenadoma pritekel v lokal in začel vleči gospodarjevo hčerko za krilo. Razumela je, da se je moralo očetu nekaj zgoditi in stekla je za psom. Potrkala je na vrata kopalnice, a ni dobila odgovora. Ker ni mogla vdreti, je splezala v kopalnico skozi okno. Pes je čakal pri vratih. Ko dekleta ni bilo ven, je spet stekel v lokal in vznemirjeno skakal okrog gostov ter jih vlekel za obleko. Posrečilo se mu je, da jih je pripravil, da so odšli z njim. Vdrli so v kopalnico, kjer so našli očeta in hčer nezavestna na tleh. Zastrupila sta se s plinom, ki je uhajal iz počne cevi. Odpeljali so ju v bolnišnico in ju rešili. Pametna žival je s svojim nezmotljivim instinktom ugotovila, da nekaj ni v redu in tako obema rešila življenje.

PREDNOST

Angleška vojska je izdala propagandni letak, ki poziva državljane, naj se prijavljajo na službo v armadi. Med drugim jim prednost pri službi prikazujejo takole: »Nič več ne boste trošili dragocenega časa za vožnjo na delovno mesto in nazaj domov. Stanovali boste tam, kjer boste delali.«

Že s prostim očesom vidimo v jasni noči na nebu več tisoč zvezd. Če pa pogledamo skozi močan teleskop, se njihovo število neizmerno pomnoži. Toda med zvezdami so tudi takšne, ki jih ne vidimo, ker ne izžarevajo svetlobnih žarkov. Te zvezde pa niso mrtve in izžarevajo

Proti koncu leta 1806 je Robert Fulton s svojimi sodelavci dokončeval prvi parnik. Izum je povzročil revolucijo v pomorskem prometu. Parni stroji so zamenjali jadra in para veter, ki je dotlej gnal ladje po širnih morjih. Od tedaj je minilo 150 let. Prvi parnik se je imenoval »Clermont« in je začel voziti leta 1807 med New Yorkom in Albanyem. Vozil je s hitrostjo 5 milj na uro.

Atomska lokomotiva

Atomske elektrarne že gradijo po vseh deželah z napredno tehniko. Prav tako ni nič več novega atomska podmornica niti atomske potniške ladje, ki so jih začeli graditi v Ameriki in v Franciji, medtem ko so se Rusi odločili za atomski ledolomec. Govori se tudi o načrtih za letala na atomski pogon. V te poskuse, kako bi vpregli atome v koristno delo, so se vključili tudi Nemci. Kot poročajo, namestijo v Zahodni Nemčiji

zgraditi atomsko lokomotivo. To bo po podatkih, ki so jih objavili, pravi orjak. Tehnala bo 175 ton in merila v dolžino 35 metrov. Njena moč bo okrog 6.000 KS. Računajo, da bodo pogonski stroški atomske lokomotive precej manjši kot so pogonski stroški parnih in električnih lokomotiv.

NESREČNA SREČKA

Avstralka Ana Carars je prvič v svojem življenju kupila loterijsko srečko. Prisostvovala je žrebanju in dobila živčni zlom, ko je videla, da je zadela glavni dobiček 400.000 avstralskih funtov. Vendar so jo nekako spravili k sebi. Bila je velikušna in začela je takoj deliti svojo sicer skromno imovino in prihranke raznim dobrodelnim društvom in organizacijam. Ko je vse razdala, pa je loterijska uprava objavila, da je prišlo pri tiskanju srečk do velikih napak, zaradi česar morajo žrebanje razveljaviti. To je lastnico izžrebane srečke hudo prizadelo. Najprej je vložila tožbo proti upravi loterije, ker pa je bilo to brez uspeha, je sklenila, da si konča življenje. Organom javne varnosti se je posrečilo, da so ji v zadnjem hipu to preprečili. Ujeli so jo na robu več sto metrov visokega prepada, kamor se je hotela vreči pred očmi več sto gledalcev.

PRAVDA ZARADI DEŽNIKA

Pred trinajstimi leti so Angleži bombardirali Milano. Bomba je padla tudi na carinsko poslopje in ob tej priložnosti je uradnik Zamboni izgubil aktovko in dežnik. Zahteval je od države povračilo škode, kot je imel po zakonu pravico. Vendar so mu priznali le aktovko, medtem ko mu niso hoteli plačati dežnika. Vložil je tožbo, ki traja še sedaj. Sam Zamboni je medtem že umrl, tožbo pa nadaljujejo njegovi dediči.

Zdravniki že dolgo časa proučujejo možnosti uporabe hipnoze v medicini. Pred kratkim so naredili v Londonu zanimiv poskus. Pacientko, ki so ji imeli operirati kilo, so hipnotizirali, nato pa so kirurgi opravili svoj poseg. Operacija je popolnoma uspela, pacientka ni čutila nikakih bolečin in se je po prestani operaciji izvrstno počutila. Pri operaciji niso uporabili ne narkotičnih sredstev niti kakih injekcij za lokalno anestezijo.

— Kaj bi se zgodilo zdaj z nama, če bi poslušal očeta, ki me je venomer oči, naj se učim igrati na flauto!

ERNEST HEMINGWAY:

Slovo od orožja

29

POSLOVENIL RADO BORDON

(nadaljevanje)

»Zares te ljubim. Ves nor sem vate. Pridi, prosim te.«
»Čutiš, kako bijeta najini srci?«
»Ni mi mar najinih src. Želim te. Prav noro te želim.«
»Me zares ljubiš?«
»Nikar ne besediči tega. Pridi! Prosim te, prosim te, Catherine.«
»Prav, toda samo za trenutek.«
»Prav,« sem rekel. »Zapri vrata.«
»Nikar tega. Ne bi smel...«
»Pridi. Nikar ne govori. Prosim te, pridi.«

Catherine se je sedela na stolici poleg postelje. Vrata na hodnik so bila odprta. Omama je prešla, toda jaz sem se počutil lepše kot kdajkoli prej.
»Ali sedaj verjameš, da te ljubim?« je vprašala.
»Ah, krasna si,« sem rekel. »Moraš ostati. Ne smejo te poslati nazaj. Blazno te ljubim.«
»Biti morava zelo previdna. To je bila prava norost. Ne smeva početi tega.«
»Lahko počneva ponoči.«
»Biti morava silno previdna. Pred ljudmi moraš biti hudo previden.«
»Bom.«

»Moraš biti. Šrkan si. Me ljubiš, kajne?«
»Nikar že spet ne začenjaj s tem. Ne veš, kako to deluje name.«
»Torej bom pazljiva. Ničesar drugega nočem več storiti zate. Zdaj pa moram zares oditi, dragi.«
»Vrni se kmalu!«
»Prišla bom, brž ko bom mogla.«
»Zbogom.«
»Na svidenje, draga.«
Odšla je. Bog je priča, da se nisem želel zaljubiti vanjo. Nisem se hotel zaljubiti v nikogar. Toda Bog je priča, da sem se zaljubil.
Ležal sem na postelji v bolniški sobi v Milanu in po glavi so mi rojile najrazličnejše misli. Toda počutil sem se dobro in naposled je stopila v sobo Miss Gage.
»Zdravnik je na poti,« je rekla. »Telefoniral je iz Lagedi Como.«
»Kdaj bo prišel?«
»Pride danes popoldne.«
Do popoldne se ni nič zgodilo.
Zdravnik je bil suhljat, tih in majhen človek in kazalo je, da ga je vojna bila vznemirila. Z rahlim in prefinjenim odporom je potegnil iz svojih stegen nekaj jeklenih drobecov. Uporabil je lokalno anestezijo, ki so ji pravili, kakor se mi zdi, »sneg«, ker je zmrzovala tkivo in preprečevala bolečino, medtem ko so sonda, nož in pinceta rezali pod zmrznjenim delom. Površino, ki naj se anestezira, je moral določiti sam pacient. Čez nekaj časa pa je bila zdravnikova krhka rahločutnost izžepana in dejal je, da bi bilo bolje uporabiti rentgenske žarke. Preizkušanje ni dovoljeno, je rekel.
Rentgeniziranje so opravljali v Ospedale Maggiore in zdravnik, ki se je ukvarjal z njim, je bil nervozen, spreten in vesele narave. Delali so tako, da je bolnik, če je nekoliko dvignil rama, lahko videl v aparatu večje drobce v svojem telesu.
Rentgenske plošče da bodo odposlali za mano. Zdravnik je zahteval, da mu v njegov notes zapišem svoje ime, polk

in svoje občutke. Izjavil je, da so tuji v mojem telesu grdi, zoprni in gnusni. Avstriji so pasji sinovi. Koliko sem jih pobil? Nisem pobil niti enega, toda rad bi mu bil ugaljal, zato sem rekel, da sem jih pobil cel kup.
Miss Gage je bila z mano. Zdravnik jo je objel okoli pasu in ji rekel, da je lepša od Kleopatre. Ali razume? Kleopatra, nekdanja egiptajska kraljica. Da, bogme, da je lepša.
Vrnili smo se z bolniškim avtomobilom v malo bolnišnico in, čez nekaj časa in po dolgem vzpenjanju, sem bil spet v gornjem nadstropju in v postelji.
Rentgenske plošče so dospole popoldan. Zdravnik se je bil zaklel, da jih bo imel v rokah do popoldne in jih je tudi dejansko imel. Catherine Barkley mi jih je pokazala. Bile so v rdečih ovojnica; potegnile jih je iz ovojnice in jih dvignila proti luči, da sva jih oba gledala.
»To je tvoja desna noga,« je rekla in vtaknila ploščo spet v omoč.
»Deni jih v stran,« sem rekel. »in pridi v posteljo.«
»Ne morem,« je odvrnila. »Prinesla sem ti jih samo za hip, da si jih ogledaš.«
Odšla je, jaz pa sem ostal v postelji. Bil je topel popoldan in bil sem že naveličan ležanja. Poslal sem vratarja po časopise, po vse časopise, kolikor jih more stakniti.
Preden se je vrnil, so stopili v sobo trije zdravniki. Opazil sem, da zdravniki, ki v svoji praksi niso uspeli, radi iščejo pri konzultaciji družbo in pomoč drugih zdravnikov. Zdravnik, ki ti ne more pošteno odstraniti vnetega slepiča, te priporoči zdravniku, ki ti ne bi znal uspešno odstraniti mandljeve. Takšni so bili tudi ti trije zdravniki.
»To je tisti fant,« je rekel hišni zdravnik, ki je imel nežne roke.
»Kako vam kaj gre?« je vprašal visok in suh zdravnik z brado.
Tretji zdravnik, ki je nosil rentgenske plošče v rdečih ovojnicah, ni dejal ničesar.
»Naj snamemo ovoje?« je vprašal zdravnik z brado.